

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Новіцької Вероніки Петрівни
(ПІБ)

академічної групи 072-16-1
(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Фінансова діяльність підприємств сільського господарства і
напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Доценко О.Ю.			
Рецензент				
Нормоконтролер	доц. Доценко О.Ю.			

Дніпро
2020

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)
О.В.Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студенту Новіцькій В.П. академічної групи 072-16-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: « Фінансова діяльність підприємств сільського господарства і
напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____ р.
№ _____

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	04.05.2020-07.05.2020
Розділ 1	Теоретичні основи планування фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств	08.05.2020-17.05.2020
Розділ 2	Аналіз фінансової діяльності ТОВ СГП «Лебедине»	18.05.2020-26.05.2020
Розділ 3	Планування фінансової діяльності підприємств сільського господарства і напрями її удосконалення на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»	27.05.2020-02.06.2020
ВИСНОВКИ		03.06.2020-04.06.2020
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	05.06.2020-07.06.2020

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

О.Ю. Доценко

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 21.04.2020 р

Дата подання до екзаменаційної комісії 08.06.2020 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

В.П. Новіцька

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Новіцька В.П. – Фінансова діяльність підприємств сільського господарства і напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине») - Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2020.

Мета кваліфікаційної роботи – полягає в плануванні діяльності підприємства на підставі результатів виконаного фінансового аналізу.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі визначена актуальність теми, мета дипломної роботи. В дипломній роботі розглянуті існуючі методичні підходи до аналізу та плануванню діяльності сільськогосподарських підприємства.

У другому розділі розраховані основні фінансові показники діяльності підприємства, проаналізований прибуток, рентабельність.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи відповідно до результатів аналізу були розраховані плановані основні фінансові результати сільськогосподарського підприємства.

Одержані результати носять реальний характер і можуть бути використані ТОВ СГП «Лебедине».

АНАЛІЗ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ПРИБУТОК, ГРОШОВІ КОШТИ, ПЛАНУВАННЯ, ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ.

ABSTRACT

Novitska V.P. - Financial activity of agricultural enterprises and areas for its improvement (in terms of agricultural enterprise "Lebedyne" Ltd)- Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining the educational qualification level of the bachelor in specialty 072 "Finance, banking and insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2020.

The purpose of the qualification work is to plan the company's activities based on the results of the financial analysis performed.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of qualification work, defines the object and subject of research.

In the first section the relevance of the topic, the purpose of the thesis work is determined. In the thesis the existing methodical approaches to the analysis and planning of activity of agricultural enterprises are considered.

In the second section calculated the main financial performance of the enterprise, analyzed profit, profitability.

In the third section of the qualification work in accordance with the results of the analysis, the main financial results of the agricultural enterprises were planned.

The results obtained are of a real nature and can be used by Lebedyne Ltd.

ANALYSIS, FINANCIAL RESOURCES, PROFIT, CASH, PLANNING,
FINANCIAL ACTIVITY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ...	9
1.1. Джерела фінансування сільськогосподарських підприємств	9
1.2 Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств	17
1.3 Механізм формування фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства.....	24
Висновки по розділу 1	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ СГП «Лебедине».....	29
2.1. Загальна характеристика фінансового стану ТОВ «СГП «Лебедине».....	29
2.2 Аналіз фінансової стійкості та ліквідності ТОВ СГП «Лебедине» .	44
2.3 Аналіз фінансових результатів ТОВ СГП «Лебедине».....	48
Висновки по розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3 ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ТОВ СГП «Лебедине».....	56
3.1 Планування грошових надходжень сільськогосподарського підприємства за допомогою бюджетування при впровадженні інтенсивних технологій.....	56
3.2 Планування результатів діяльності ТОВ СГП «Лебедине» на основі екстраполяції минулих подій.....	72
3.3 Планування варіантів фінансової діяльності підприємства.....	77
Висновки по розділу 3.....	83

ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми. Без попереднього планування будь-яка розумна діяльність людини неможлива. Особливо це стосується техніко-економічних напрямів, які визначають рівень і якість життя як суб'єктів економічної діяльності, так і суспільства в цілому.

Планування в ринкових умовах має провідну роль у забезпеченні ефективного функціонування підприємства. Від того, наскільки правильно на етапі планування буде визначено пріоритет у використанні наявних трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, залежить кінцевий результат діяльності підприємства. В даний час якість плану повністю залежить від досвіду планових працівників та їх економічної інтуїції при визначенні коефіцієнтів у випуску окремих груп товарів. Планування має велике значення, оскільки фінансовий і матеріальний добробут як цілої команди, так і кожного окремого працівника залежить від самостійного вибору перспектив розвитку та узгоджених рішень щодо реалізації власних коштів.

Актуальність обраної теми пояснюється тим, що в сучасних умовах кожне підприємство має правильно оцінити свій виробничий і економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, фінансовий стан як свого підприємства, так і підприємств-партнерів, що дозволить їм зробити правильні управлінські рішення.

Мета дипломної роботи полягає в плануванні діяльності підприємства на підставі результатів виконаного фінансового аналізу.

Реалізацією вказаної мети зумовлена необхідність постановки і вирішення наступних завдань:

- визначення теоретичних та методичних підходів до фінансової діяльності підприємства;
- аналіз фінансового стану ТОВ СГП «Лебедине»;
- планування діяльності сільськогосподарського підприємства на прикладі ТОВ СГП «Лебедине».

Об'єктом дипломної роботи є фінансова діяльність ТОВ СГП «Лебедине».

Предметом дипломної роботи є теоретичні та методичні основи планування діяльності підприємства (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»).

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи досліджень: вибірки, узагальнення, порівняння, групування; коефіцієнтний аналіз; методи графічного зображення даних; методи прогнозування.

Інформаційною базою роботи є Закони України, постанови національного банку України, звіти ТОВ СГП «Лебедине», матеріали конференцій, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Практичне значення одержаних результатів.

Одержані результати носять реальний характер і можуть бути використані на ТОВ СГП «Лебедине» з метою планування діяльності на перспективу.

Апробація результатів дослідження Основні результати роботи та їх практична значущість висвітлені на студентській науково-практичній інтернет-конференції. Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації відбувся на кафедрі економічного аналізу та фінансів НТУ «Дніпровська політехніка» (м. Дніпро, 2020 р.).

Особистий внесок автора. Кваліфікаційна робота є самостійною працею. Усі результати, викладені у роботі, отримані автором особисто.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 98 сторінки. Робота містить 20 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел зі 24 найменування, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Джерела фінансування сільськогосподарських підприємств

У ринковій економіці, для зростання і стабільності української економіки необхідно підтримувати постійний рівень національної економіки. Для України сільське господарство є важливою складовою економіки держави, оскільки дасть подальший економічний розвиток. Одним з найважливіших показників, що характеризують фінансову діяльність підприємства, є прибуток. Тепер можна побачити зниження прибутковості сільськогосподарських підприємств, що свідчить про неефективну політику щодо формування і розподілу прибутку. Це пов'язано з нехтуванням факторами, які безпосередньо впливають на нього.

Сьогодні рівень економічної активності сільськогосподарського підприємства в більшості регіонів України є низьким. Це видно з негативних показників фінансового стану, ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств, неповного використання ресурсів, низького рівня конкурентоспроможності підприємств та їх інноваційної діяльності. Фінансова безпека сільськогосподарського підприємства характеризується такими показниками: рівень власного капіталу; наявність резервного капіталу; диверсифікація аграрного бізнесу; прибуткова діяльність.

Найважливішим аспектом діяльності сільськогосподарських підприємств є фінансова безпека, оскільки фінансові ресурси необхідні для покриття витрат на виробництво та обіг, своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед державою, банками та іншими суб'єктами господарювання, а також отримання доходу та прибутку.

Автор О.П. Близнюк зазначає, що фінансова підтримка регулюється на основі відповідної системи функціонування, яка може здійснюватися у трьох формах: самофінансування, кредитування, зовнішнє фінансування. Різні форми фінансової підтримки використовуються на практиці одночасно через встановлення співвідношення між ними на певний етап розвитку суспільства [1, с.59].

В. М. Опарін також розглядає фінансову підтримку у трьох формах: самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування. Крім того, автор зазначає, що особливе місце в системі фінансового забезпечення займає залучення фінансових ресурсів шляхом випуску акцій. З одного боку, це особливий вид кредитування підприємства, який здійснюється акціонерами. З іншого боку, акціонерами є співвласники цих підприємств і організацій, тобто це свого роду самофінансування [2, с. 19].

Останнім часом сільськогосподарські підприємства використовують заставу як одну з складових фінансового забезпечення. Гарантійне покриття включає: банківські гарантії, страхування сільськогосподарської продукції, приймання розрахункових документів, аванси. Гарантійне забезпечення не є джерелом фінансового забезпечення, але підприємство, застосовуючи гарантійний захист, може залучити необхідний обсяг фінансових ресурсів для здійснення виробничої діяльності. Гарантійне покриття може використовуватися замість інших джерел фінансового забезпечення або як доповнення до існуючих. Гарантійне забезпечення доцільно застосовувати спеціально для сільськогосподарських підприємств, оскільки сільськогосподарське виробництво має високу ризикованість виробництва, розтягування у часі та просторі виробничого процесу, а відповідно, розрахунки та платежі.

Амортизаційні відрахування на сільськогосподарські основні засоби також можуть бути внутрішнім джерелом для розвитку підприємств, але в нинішній ситуації можливості її використання для багатьох сільськогосподарських підприємств є ілюзорними. Економічне знецінення є процес поступового

перенесення вартості необоротних активів у міру їх зношування на вироблену продукцію, перетворення їх у грошові кошти та накопичення ресурсів для подальшого відтворення активів [3, с.12]. Фактичний стан основних засобів, який був створений, відображає або їх повну амортизацію, або дуже малу залишкову вартість, внаслідок чого суми амортизації незначні. За статистикою, сума амортизації основних засобів сільськогосподарського призначення становить 80% від їх вартості.

Таким чином, виручка від реалізації продукції, робіт, послуг є для сільськогосподарського підприємства одним з основних власних джерел фінансового забезпечення, вона являє собою суму грошей, отриманих компанією від покупців за продукцію, роботи, послуги продається ним.

Надходження від реалізації продукції виражають монетарні відносини, які встановлюються між постачальниками і покупцями продукції. Її розмір і терміни надходження впливають на фінансовий стан і платоспроможність сільськогосподарського підприємства. Надходження від реалізації продукції, робіт і послуг є основним джерелом відшкодування коштів на виробництво і реалізацію продукції, формування доходів і формування фінансових ресурсів [4, с.78]. Від розміру виручки від реалізації залежить не тільки відшкодування виробничих витрат і формування прибутку, а й своєчасність погашення кредиторської заборгованості, банківського кредиту та лізингових платежів. урожай і продаж рослинництва. Виробництво продукції тваринництва здійснюється в основному рівномірно протягом року, але надходження доходу від його реалізації не є ритмічним.

До складу сільськогосподарського підприємства можуть входити структурні підрозділи для переробки, зберігання та продажу сільськогосподарської продукції. Таким чином, сільськогосподарське підприємство отримує доходи не тільки від реалізації продукції рослинництва і тваринництва, а й від реалізації продукції переробної промисловості, а саме борошна, крупи, консервів, соків, вина, олії. Тим самим забезпечуючи себе фінансовими ресурсами протягом року.

Внутрішні фінансові ресурси для сільськогосподарського підприємства, як можуть бути отримані тільки при виробництві сільськогосподарська продукція технологічно і організаційно пов'язана з результатами продукції кінцевого споживання: від сировини до готової продукції. Співробітництво дозволить кожному сільськогосподарському товаровиробнику брати участь у всіх ланках руху власних продуктів: виробництво - збір - зберігання - переробка - транспорт - торгівля - споживання [5, с. 19].

У процесі сільськогосподарського виробництва всі засоби виробництва проходять три етапи, на яких вони повинні забезпечувати безперервний і ефективний процес господарської діяльності [6, с. 75].

Першим етапом є формування фінансових ресурсів та їх використання для придбання сировини та матеріалів, необхідних для виробництва готової продукції.

Другий етап - це безпосередньо процес виробництва готової продукції, але на сільськогосподарському підприємстві він має свої особливості, пов'язані з часом виробництва готової продукції. Компанія витрачає найбільшу суму витрат на виробництво продукції рослинництва у першому та другому кварталах поточного року, а виробництво відбувається у третьому кварталі.

Третій етап - це продаж готової продукції та отримання доходу від реалізації, але тут є деякі особливості - надходження фінансових ресурсів від продажу продукції відбувається нерівномірно. Найбільший обсяг фінансових ресурсів надходить у третьому і четвертому кварталах, а використання цих ресурсів у першому і другому. Тому нормальна функціонування кредитних відносин є однією з необхідних умов для досягнення значних темпів економічного зростання сільськогосподарського виробництва. Зазначена специфіка вимагає просування фінансових ресурсів на тривалий період часу на виробництво продукції, що призводить до залучення необхідних фінансових ресурсів на підприємство. Кредитні ресурси потрібні сільськогосподарським підприємствам для формування достатньої кількості фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення безперервності процесу сільськогосподарського

виробництва.

Специфіка сільського господарства і виробництва сільськогосподарської продукції, її тривалий період, вимагають залучення коштів. Це дозволить усунути небезпеку призупинення виробничого процесу за відсутності коштів на придбання оборотних коштів. У цьому випадку позика повинна виступати як економічний важіль і джерело залучених фінансових ресурсів. Для залучення компанії достатніх фінансових ресурсів залучаються кредитні ресурси.

У сучасній економічній літературі відзначається роль кредиту як невід'ємної частини економіки. Кредитування підриває аграрну економіку, оскільки вона погіршує фінансовий стан підприємств, призводить до банкрутства, оскільки охоплює різницю між цінами на сільськогосподарську продукцію та витратами на їх виробництво. Тобто банки, які кредитують сільське господарство, фактично сплачують борги держави сільському господарству, і ця практика негативно впливає на діяльність банків [7, с.218].

Лізинговий кредит - це відносини між суб'єктами господарювання, що виникають при оренді майна [8]. Лізинг є джерелом переобладнання та переобладнання виробництва і в більшості випадків є рятувальним фактором для збиткових і збиткових підприємств. Можна відзначити, що лізинг є перспективним видом кредитування.

Однією з найбільш поширених форм фінансування у світовій практиці є фінансовий лізинг. З метою посилення лізингової діяльності Верховна Рада України прийняла Закон «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 року 1381-IV [9]. Регулювання лізингових відносин гармонізовано з податковим законодавством щодо оподаткування лізингових операцій. Головна відмінність українського лізингу для села і заходу полягає в тому, що основним інвестором є держава, що забезпечує державну компанію «Украгролізинг» бюджетними коштами. Компанія, регулярно збираючи орендні платежі для одержувачів оренди, повертає кошти до бюджету [10].

Актуальність лізингових відносин в Україні обумовлена незадовільним станом технічної бази підприємств. Однак, ця форма залучення фінансових

ресурсів ще не отримала широкого застосування.

Деякі сільськогосподарські підприємства активно використовують факторинг як джерело фінансової підтримки їх виробничої діяльності. У енциклопедичному словнику факторинг визначається як у вигляді фінансової операції для передачі прав збору боргів, так і як універсальна система фінансового обслуговування клієнтів, включаючи бухгалтерський облік, розрахунки з постачальниками, покупцями, страхування, кредитування, тощо [11].

У світовій практиці факторинг розуміється як ряд комісійно-посередницьких послуг, що проводяться одним чинником - компанія-клієнт, у процесі здійснення платежів за товари та послуги останнім, зазвичай поєднується з кредитуванням своїх оборотних коштів.

Основним джерелом фінансової підтримки виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств була кредиторська заборгованість, і донині вона залишається важливим джерелом фінансової підтримки. Кредиторська заборгованість - це заборгованість компанії перед іншими підприємствами (постачальниками сировини та матеріалів, кредиторами) на певну дату і є джерелом залучених ресурсів підприємства.

Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності кредиторська заборгованість розглядається як фінансове зобов'язання; договірних право на переказ коштів або цінних паперів.

У фінансовій діяльності сільськогосподарських підприємств планування означає процес впливу на фінансові відносини, фінансові ресурси, їх організацію для здійснення фінансової політики суб'єкта господарювання. Крім того, управління фінансовим забезпеченням може бути визначено як сукупність всіх органів адміністративного апарату сільськогосподарського підприємства та їх управлінських дій. Основною метою управління фінансовою підтримкою виробничої діяльності сільськогосподарського підприємства є забезпечити його необхідними фінансовими ресурсами та підвищити ефективність його виробничої діяльності.

Концепцію управління фінансовою підтримкою виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств можна визначити як сукупність методів впливу на організацію фінансової підтримки та використання фінансових ресурсів та як інструмент реалізації фінансової політики для фінансової підтримки.

Під системою фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств розуміють сукупність методів і засобів процесу фінансової підтримки, на основі яких відбувається формування, використання і накопичення фінансових ресурсів для досягнення поставленої підприємством мети.

Фінансова підтримка призначена для виконання таких завдань, як підвищення інтенсивності обігу фінансових ресурсів, оптимізація їх складових витрат з метою отримання позитивних фінансових результатів, це можливо лише за допомогою принципів управління, які є основою виробничої діяльності підприємства.

Джерела фінансової підтримки вітчизняних сільськогосподарських підприємств можна поділити на державне фінансування, власні фінансові ресурси підприємств, кредитні ресурси та інвестиції. Одним з найбільш доступних джерел фінансування сільськогосподарських підприємств є державне фінансування.

Необхідність державного фінансування зумовлена не тільки специфікою аграрного сектору, а й певними особливостями, властивими вітчизняним підприємствам цієї сфери. Серед них: зниження купівельної спроможності населення, обмеження можливостей підвищення цін на сільськогосподарську продукцію; Відставання України від розвинених країн з точки зору впровадження науково-технічного прогресу, передових технологій тощо ; відсутність інвестицій для підтримки родючості ґрунтів; низький рівень розвитку сільської інфраструктури; розрив між встановленими економіко-технологічними зв'язками між різними сферами агропромислового комплексу [12, с. 21].

Очевидно, що бюджетні кошти на підтримку розвитку сільського

господарства повинні бути спрямовані на дослідження, оновлення тракторного парку та іншої сільськогосподарської техніки, проведення технологічних ярмарків, професійної підготовки та перепідготовки фахівців.

Важливим ресурсом фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств є власні кошти. Однак зараз джерела формування власних фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств обмежені через зростання збитковості сільськогосподарських виробників. Щоб розширити сферу фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств за рахунок власних коштів, необхідно звільнити від оподаткування прибутку, реінвестований у виробничу діяльність сільськогосподарських підприємств.

Підвищення ризикованості аграрного сектору економіки як об'єкта інвестування, поганий фінансовий стан сільськогосподарських підприємств внаслідок несвоєчасних платежів, незначна частка ліквідних активів у їхньому авансовому капіталі, недостатній розвиток ринку сільськогосподарської продукції є причиною інвестицій непривабливості галузі [13, с. 67]. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми можна вважати поліпшення амортизаційної політики, а саме створення амортизаційного банку агропромислового комплексу.

Останнім часом з'явилися нові джерела залучення фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств для вітчизняної економіки. Це види фінансових ресурсів: фінансовий лізинг; факторингові операції; форфейтування; мобілізація заощаджень; залучення до легальної економіки тіньового капіталу; випуск боргових цінних паперів; використання венчурного капіталу.

При залученні коштів шляхом випуску боргових цінних паперів основним його недоліком (особливо для інвесторів) є відсутність випуску облігацій з матеріальною підтримкою. Тобто відносини між інвестором і емітентом будуються на основі довіри, а основним показником надійності емітента та його цінних паперів є висновки рейтингового агентства, на яких найчастіше базується вибір інвесторів. [14, с. 233].

Останнім часом широко використовують венчурний капітал, тобто інвестиції через зовнішні інвестори через цінні папери, тому необхідно законодавчо сприяти підвищенню інвестиційної привабливості для інвесторів.

Тому для забезпечення сільськогосподарського виробництва необхідними обсягами фінансових ресурсів підприємства, по-перше, вони повинні приймати рішення щодо прийняттого виду фінансування і, по-друге, вирішувати проблему забезпечення повернення залучених коштів.

1.2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств

Найважливішим показником фінансової діяльності є прибутковість сільськогосподарської діяльності, розрахована за показниками рентабельності. Отже, збільшення власного капіталу, формування резервного фонду, страхування своєї діяльності, створення нових сфер сільськогосподарського виробництва з метою диверсифікації вашого бізнесу за рахунок прибутку. Це остаточний показник позитивного результату господарської діяльності підприємств. [15].

Економічна діяльність опосередковується рухом фінансових ресурсів. Для її реалізації компанія вимагає певної суми фінансових доходів, відповідних методів фінансування, певних джерел доходу і способів використання фінансів.

Обсяг і структура фінансових ресурсів безпосередньо пов'язані з рівнем розвитку та ефективністю виробництва. Формування раціональної структури джерел фінансових ресурсів необхідно для фінансування встановлених витрат і забезпечення запланованого рівня доходу. Реалізація витрат і доходів формується в основі фінансової діяльності підприємств і забезпечується фінансовими ресурсами, що знаходяться в розпорядженні підприємств. Результати фінансової діяльності відображаються у фінансових результатах - прибутку або збитку. Можливий також варіант "нуль" фінансовий

результат, коли дохід, отриманий компанією, дорівнює витратам на отримання цих доходів за певний період часу. Водночас, важливою є проблема залучення оптимального обсягу фінансових ресурсів при найменших витратах, оскільки їх максимальна концентрація не гарантує автоматичного формування найбільших фінансових результатів, тобто найбільшого прибутку. Таким чином, центральне місце в системі управління підприємствами слід віднести до ефективного механізму формування та використання фінансових ресурсів.

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати" прибуток являє собою суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [16].

Прибуток є критерієм економічної ефективності, характеризує абсолютну величину отриманого ефекту, створює умови для самофінансування поточної та довгострокової господарської діяльності, інвестиції в розширене відтворення підприємств. Прибуток окремих суб'єктів господарювання свідчить про позитивну макроекономічну тенденцію до збільшення доходів державного бюджету.

Значну увагу також слід приділяти оподаткованому доходу, який формується в системі податкового обліку і визначається як різниця між скоригованим валовим доходом, валовими витратами та амортизацією. Якщо різниця між скоригованим валовим доходом, валовими витратами і амортизацією дає позитивне число, то підприємство отримує прибуток у звітному періоді, якщо негативне - це збиток. Систематичне отримання втрат підприємства в кінцевому рахунку призведе до повної втрати фінансових ресурсів.

Основними ознаками прибутку в ринковій економіці є: одна з основних фінансових категорій ринкової економіки; основна мета підприємства; фінансовий важіль; власне джерело фінансування підприємства; джерело формування державного бюджету країни.

Фінансовий результат компанії характеризується: управлінням якістю, ефективністю бізнесу; збільшення фінансових ресурсів.

Прибуток є невід'ємною частиною доходу (доходу), але його обсяг визначається лише на певний період на основі інформації, отриманої в обліковій системі компанії.

Процес формування та використання прибутку входить до системи фінансового менеджменту підприємства. Розподіл прибутку є однією з форм реалізації економічних інтересів всіх учасників процесу розширеного відтворення. Прибуток, отриманий підприємством в результаті фінансово-господарської діяльності, розподіляється між різними суб'єктами економічної системи держави. Частина прибутку у вигляді податку на прибуток надходить до державного бюджету, частина у вигляді нарахованих дивідендів виплачується власникам, частина - чистий прибуток - залишається у розпорядженні компанії. Перша частина формує фінансові ресурси держави, друга - доходи учасників (власників, інвесторів), третя - джерело фінансових ресурсів підприємства. Від регулювання процесу такого розподілу залежить мотивація для розвитку виробництва і подальшого збільшення прибутку.

А частина прибутку, спрямованого на накопичення, становить кошти підприємства, що використовуються для його розвитку, формування матеріальних і нематеріальних активів, інвестиції в види грошових і фондових інструментів. Частина прибутку йде на соціальний розвиток підприємства, частина - використовується для споживання, в результаті якого виникають фінансові відносини між компанією та іншими господарськими суб'єктами ринку.

Прибуток є результатом циклу ресурсів, вкладених у господарську діяльність. Він належить до власних джерел фінансових ресурсів підприємства, а його раціональне використання за прямим призначенням дозволяє відновити виробництво продукції на розширеній основі.

Фундаментальний зв'язок між рухом фінансових ресурсів і процесом відтворення, що здійснюється на підприємстві, визначає механізм формування фінансових потоків. Зміна поточних активів їх матеріальна форма, перехід від запасів до дебіторської заборгованості, потім придбання грошових коштів тощо.

У результаті цих перетворень формується нерозподілений прибуток, збільшуючи власний капітал компанії. Ділові операції, що проводяться підприємством, призводять до постійних змін позикового капіталу - виникає кредиторська заборгованість і погашаються, залучаються нові кредити, виникають інші короткострокові та довгострокові зобов'язання. Необоротні активи не змінюють своєї реальної форми, але відбувається постійне зниження їх вартості за рахунок амортизації, що відображається в балансі підприємства. Як амортизаційні відрахування частина цієї вартості збільшує вартість вироблених товарів. На цій основі збільшення прибутку збільшує зростання фінансових ресурсів.

Дотримуватися руху фінансових ресурсів можна за даними балансу. Але розмір отриманого прибутку не повністю відображається в балансі: він відображає лише нерозподілену (реінвестовану) частину прибутку, а реальний ресурс - загальна вартість чистого прибутку, отриманого підприємством.

Отже, сума фінансових ресурсів визначається на основі аналітичного балансу підприємства. Після цього необхідно внести коригування нерозподіленого прибутку, наведеного в балансі за розміром розподіленої прибутку [17].

Процес формування та використання прибутку є досить складним і неоднозначним у зв'язку з конкретизацією аграрного сектору. Можна виділити такі особливості формування прибутків сільськогосподарських підприємств, які впливають з особливостей їх діяльності:

1. Більш висока ймовірність не одержання прибутку внаслідок обставин, що знаходяться поза контролем підприємства (епідемія, сарана, засуха, ураган, сильний дощ).
2. Частина прибутку повинна бути спрямована на придбання і утримання дорогих основних фондів (виробничий процес здійснюється на великих площах, широко використовуються сільськогосподарські машини).

3. Формування прибутку відбувається в залежності від періоду завершення виробничого процесу, оскільки виробничий процес не збігається з календарним роком.
4. З точки зору виробництва, фінансові результати не формуються, оскільки він переходить до внутрішнього обороту, тобто використовується для внутрішньогосподарського споживання.
5. Застосовується інший порядок формування та розподілу прибутку, оскільки надаються спеціальні організаційно-правові форми сільськогосподарських підприємств.
6. Природні та кліматичні фактори (характеризуються сезонністю виробництва) [18] мають значний вплив на формування прибутку .

Крім того, на прибуток впливають дві групи різних факторів: фактори, які не залежать від діяльності підприємства (зовнішніх) чинників, які знаходяться в компетенції підприємств (внутрішніх). Зовнішні фактори включають екологічні умови, державне регулювання цін, ставки податків і пільги, пені. Внутрішні чинники поділяються на виробничі фактори, які характеризують наявність і використання засобів і об'єктів праці, праці, фінансових ресурсів і виробничих: соціальні умови праці та життя, екологічна діяльність підприємства. Всі перераховані вище фактори знаходяться в тісному взаємозв'язку і взаємозалежності, і всі вони впливають на суму прибутку. Аналіз ступеня впливу цих факторів на прибуток дозволить знайти і використовувати резерви зростання прибутку сільськогосподарських підприємств і поліпшити їх фінансову безпеку.

У зв'язку з цим діяльність вітчизняних підприємств, незалежно від форми власності, особливо в умовах кризи в Україні, спрямована на забезпечення зростання прибутку або, принаймні, на її стабілізацію на певному рівні. У той же час слід зазначити, що внаслідок прибутку підприємств значну кількість стан бюджет формуються ресурси, надаються матеріальні стимули працівникам і фінансується вирішення соціальних і культурних проблем. [19].

Забезпечення фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств неможливе без фінансової підтримки з боку держави (надання державних субсидій, придбання державою за відповідними цінами сільськогосподарської продукції та зниження податкового тиску). Тільки комплексні дії сільськогосподарських підприємств і держави, спрямовані на підтримку фінансової діяльності шляхом створення умов і вжиття заходів для отримання необхідного рівня прибутку, забезпечать бажаний результат.

У ринковій економіці чистий прибуток є основою економічного та соціального розвитку підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку є постійним джерелом фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, користування соціальні та матеріальні потреби працівників, благодійна діяльність. Чистий прибуток є найважливішим показником оцінки виробничої та фінансової діяльності підприємств, оскільки він відображає ступінь його діяльності та фінансового добробуту, а також ефективність управління. Чистий прибуток визначається прийнятним для інвестора рівнем прибутковості активів компанії для порівняння з альтернативними варіантами наряду інвестицій (з урахуванням порівняльного ризику). Чистий прибуток є одним з основних джерел збільшення капіталу компанії, що відображено у формі № 4 «Звіт про власний капітал» фінансової звітності. Постійне збільшення прибутку в умовах прийняттого ризику, тобто у разі залучення додаткових позикових коштів або додаткового розміщення акцій, посилює конкурентні позиції підприємства на ринку капіталу [20]

Розглянемо, які саме фактори впливають на цей остаточний показник. Основним фактором є дохід (дохід) від реалізації продукції, що вказує на ринковий попит на продукцію компанії, повернення коштів, вкладених у виробництво, та можливість розпочати новий виробничий цикл. Розмір доходу від реалізації продукції залежить від обсягу та структури виробництва за видами продукції та ринковими цінами кожного виду. Відділи маркетингу підприємств зобов'язані постійно аналізувати ринковий попит на продукцію компанії і

своєчасно реагувати на нього. Економічне обґрунтування обсягів виробництва здійснюється шляхом пошуку так званого критичного обсягу, критичної точки або точки беззбитковості.

Іншим фактором, що суттєво впливає на розмір чистого прибутку, є сукупні витрати на виробництво та реалізацію продукції: вартість реалізованої продукції, а також адміністративні витрати (загальні бізнес-витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства) та витрати на розподіл (витрати). для обслуговування підрозділів, що займаються продажем продукції, рекламою, доставкою продукції споживачам тощо).

Очевидно, що на сучасному етапі вирішення питання покращення фінансово-кредитної підтримки сільської місцевості надзвичайно необхідно, зокрема: підвищення ефективності та результативності державної підтримки галузі; якісний розвиток фінансової інфраструктури аграрного сектору (створення системи кооперативних банків, розвиток кредитних спілок, лізингових, страхових та інвестиційних компаній, функціонування потужних сільськогосподарських бірж, розвиток ринку цінних паперів тощо). кредитування сільськогосподарських підприємств (використання пільгових кредитів, збільшення частки довгострокових кредитів, розвиток іпотечного кредитування тощо); подальший розвиток страхування майна, фінансових та ділових ризиків; оптимізація та стабільність оподаткування сільськогосподарських підприємств тощо. За рахунок державних субсидій для сільськогосподарського виробництва та власних заощаджень, необхідно розширити використання високоякісних насіння інтенсивних сортів, збільшити впровадження мінеральних і органічних добрив у кілька разів, забезпечити виконання технологічних операцій в оптимальні терміни, підвищити якість і конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції. Необхідно взяти номер заходи, що мінімізують кризові явища в сільському господарстві, переносять його розвиток на нові інноваційні перспективи.

1.3. Механізм формування фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства

У складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце займає прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства - він формує більшість власних фінансових ресурсів, забезпечує зростання власного капіталу і, відповідно зростання ринкової вартості підприємства. Певну роль у складі вітчизняних джерел відіграє також амортизація, особливо на підприємствах з високою вартістю власних основних засобів та використаних нематеріальних активів; однак, вони не збільшують розмір власного капіталу компанії, а містять лише засоби його реінвестування. Інші внутрішні джерела не займають істотної частки у формуванні власних фінансових ресурсів компанії.

Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових ресурсів. Використання позикового капіталу дозволяє значно розширити обсяг господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування різних цільових фінансових коштів і підвищити ринкову вартість підприємства.

Основним способом формалізації процесу управління фінансовими ресурсами підприємства є формування бюджетів, які містять інформацію про планований рух фінансових ресурсів підприємства, що необхідне для якісної підготовки управлінських рішень в межах певного рівня. інформаційний фрагмент за заданий період.

Об'єктом управління в такій системі є фінансові потоки підприємства. Предметом управління є фінансовий сервіс підприємства. Основними функціональними елементами системи управління є планування, оперативне управління, спрямоване на реалізацію запланованих стандартів і контролю.

Таким чином, з запровадженням будь-якої форми планування фінансовою

службою підприємства підприємство може досягти значних результатів: зниження собівартості продукції або послуг, а отже, збільшення валового прибутку; збільшення основних фондів підприємства; раціональне розподіл грошових потоків у процесі діяльності (що є найбільш важливим у нинішній кризовий час) і, як наслідок, ефективної діяльності, залучення інвестицій.

Рівень конкретизації планів у плані процесу планування діяльності визначається виходячи з потреб підприємства. У той же час не існує чітко визначеного інтервалу, після планування він набуває статусу довгострокового, однак на основі практики максимальний інтервал середньострокового планування визначається на один рік.

Для поліпшення формування фінансових ресурсів підприємство має зосередитися на наступних етапах:

1) планування та прогнозування грошових потоків: складання відповідних внутрішніх документів (бюджет грошових потоків, планова заява про рух грошових коштів, платіжний календар тощо);

2) затвердження та виконання грошових потоків бюджету (дотримання організації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності);

3) контроль виконання бюджету грошових потоків та планових показників для звіту про рух грошових коштів;

4) коригування планових значень відповідно до змін зовнішніх і внутрішніх умов виконання бюджету грошових потоків.

При формуванні фінансових ресурсів підприємству слід звернути особливу увагу на такі моменти:

1) збільшення та прискорення формування надходжень грошових потоків підприємства;

2) оптимізація формування вихідних грошових потоків підприємства з часом;

3) прогнозування та планування резерву ліквідності;

4) зменшення фінансових ризиків.

Управління фінансовими ресурсами підприємства зводиться до

безперервного процесу обробки фінансової інформації, її аналізу та подальшої розробки та прийняття управлінських рішень на основі результатів аналізу.

Планування, прогнозування фінансових ресурсів на підприємстві здійснюється з використанням розрахунково-платіжного балансу. Розрахунково-платіжний баланс складається на короткий проміжок часу (місяць, 15 днів, десятиліття, п'ять днів). Термін визначається на основі частоти основних платежів підприємства. Найбільш доцільним є підготовка щомісячних планів на кожне десятиліття. Розрахунково-платіжний баланс охоплює всі витрати і грошові надходження як в безготівковій, так і в грошовій формах, включаючи відносини з бюджетом і банками. Таким чином, розрахунково-платіжний баланс дозволяє контролювати стан власних коштів, а також вказує на необхідність використання коштів у вигляді залучених капіталів.

Для складання платіжного календаря необхідно розподілити всі доходи та витрати компанії на групи за видами коштів (грошові кошти, поточний рахунок, векселі, облігації). Потім необхідно впорядкувати платежі та надходження, залежно від їх часу.

Крім того, працівники фінансової служби повинні визначити, які суми (за видами грошових коштів) компанія матиме на початку планового періоду. Для цього поточні залишки коригуються на суми, які повинні бути отримані компанією. Після цього баланс обчислюється для кожного дня запланованого періоду.

Якщо в компанії немає достатньо грошей для оплати всіх рахунків, частина запланованих платежів може бути переведена в інші дні. Відповідно до цих змін список і платіжний календар. Фінансова служба повинна уточнити залишок на поточний день, а також відзначити здійснені платежі та надходження.

Поточні фінансові плани складаються на рік, розбиваючи їх на номери характеризує фінансову стратегію компанії за такий період з урахуванням обсягів виробництва та продажів, діючої системи оподаткування, середніх ставок за кредитами та депозитами, розрахунку обсягу формування та використання прибутку (сплата обов'язкових платежів до бюджету та довіри)

коштів) і визначення залишкових фінансових ресурсів на початку і в кінці планувального року. Дуже важливим і складним завданням, яке необхідно вирішити під час підготовки поточного плану, є врахування всіх грошових надходжень і всіх грошових витрат підприємства. Розрахунок обсягу формування та використання прибутку (з виплатою обов'язкових платежів до бюджету та цільових фондів) та визначення залишків фінансових ресурсів на початок і кінець планувального року. Дуже важливе і складне завдання, яке необхідно вирішити під час підготовки плану, це облік всіх грошових надходжень і всіх грошових витрат підприємства. розрахунок вартості формування та використання прибутку (з виплатою обов'язкових платежів до бюджету та цільових фондів) та визначення залишків фінансових ресурсів на початок і кінець планового року. Дуже важливим і складним завданням, яке необхідно вирішити під час складання поточного плану, є облік всіх грошових надходжень і всіх грошових витрат підприємства. Це облік всіх грошових надходжень і всіх грошових витрат підприємства. всіх грошових надходжень і всіх грошових витрат підприємства.

Отже, постійний оперативний контроль, який здійснюється за допомогою розрахунково-платіжного балансу, є надзвичайно важливим засобом формування фінансових ресурсів на підприємстві.

Висновок до розділу 1

Таким чином, на підставі вивчення підходів до визначення сутності фінансової діяльності підприємства, визначено, що це цілеспрямована діяльність фінансових послуг підприємства, спрямована на ефективну організацію фінансових ресурсів підприємства. розвиток підприємства, поліпшення його фінансової підтримки та оптимізація його фінансового стану, що базується на системі заходів управління . Результатом цього є зміна розмірів і складу власного і позикового капіталу підприємства.

Основними завданнями фінансової роботи на підприємстві є: 1) мобілізація фінансових ресурсів у обсязі, необхідному для підтримки нормального виробничого процесу та розширення виробничих фондів у обсягах, встановлених планами; 2) пошук шляхів збільшення прибутку та підвищення рентабельності виробництва; 3) своєчасне виконання зобов'язань перед підрозділами фінансово-кредитної системи, зокрема: до бюджету - сплатити встановлені податки і платежі; до централізованих позабюджетних фондів - для сплати встановлених платежів; перед банками - на погашення кредитів та виплату відсотків за ними; 4) своєчасне виконання зобов'язань перед постачальниками щодо оплати інвентарних товарів, працівників для оплати праці; 5) контроль за безпекою та використанням оборотних коштів та прискоренням їх обороту; 6) контроль за раціональним та цільовим використанням фінансових ресурсів. Беручи до уваги цілі та завдання фінансової діяльності підприємства, доцільно використовувати різні групи показників, що характеризують стан її управління: 1) абсолютні показники, такі як доходи та прибуток (фінансові результати підприємства); 2) показники фінансового стану.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТОВ СГП «ЛЕБЕДИНЕ»

2.1. Загальна характеристика фінансового стану ТОВ «СГП «Лебедине»

ТОВ «СГП «Лебедине»» Підприємство досить молоде і вже займає лідерські позиції в галузі сільського господарства, що пояснюється використанням сучасної техніки й технологій, особливої породи тварин, створення молодого професійного персоналу та впевненість керівників, лідерів у перспективі даної галузі. ТОВ «СГП «Лебедине»» - це поєднання новітніх технологій з традиційними методами виробництва продукції. .

Діяльність підприємства обумовлена статутом. Згідно статуту товариство є суб'єктом господарювання – корпоративним підприємством приватної форми власності у вигляді господарського товариства. Товариство вільно користується всіма правами, наданими законом.

Учасники товариства не відповідають за зобов'язаннями Товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю Товариства, у межах своїх вкладів.

Учасники Товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників.

Товариство створене з метою одержання прибутку, шляхом найбільш повного задоволення потреб фізичних і юридичних осіб у товарах та послугах, які надає товариство.

Основною діяльністю підприємства є

1. Виробництво сільськогосподарської продукції на власних та орендованих земельних участках (садівництво, овочівництво, вирощування зернових культур, технічних овочів, бахчі, кормових культур, великої рогатої худоби, свиноводство та ін..).

2. Матеріально-технічне забезпечення агропромислового комплексу України необхідною технікою, мінеральними добривами, насінням, кормами, ветеринарними препаратами, іншою продукцією, необхідною для здійснення сільськогосподарського виробництва.

3. Усі види сільгоспробіт.

4. Переробка сільськогосподарської продукції.

5. Виробництво продуктів харчування.

6. Використання, реалізація гербіцидів, пестицидів, фунгіцидів.

7. Проведення робіт по впорядкуванню земель. Вирощування зернових, технічних культур не віднесених до інших класів рослинництва.

На підприємстві діє лінійно-функціональна структура управління, що передбачає розподіл повноважень і відповідальності за функціями управління й прийняття рішень по вертикалі. При цьому управління організоване за лінійною схемою, а функціональні підрозділи апарату управління допомагають лінійним керівникам вирішувати управлінські завдання.

Головою підприємства є його власник, його підлеглими є директор та заступник директора з фінансів.

Розпочнемо аналіз фінансового стану підприємства з дослідження активу і пасиву балансу, а також звіту про фінансові результати підприємства. Для розрахунку даного аналізу використаємо вертикальний та горизонтальний аналіз активу та пасиву підприємства. Даний аналіз допоможе наглядно з'ясувати фактичні проблеми підприємства.

Горизонтальний аналіз активу ТОВ «СГП «Лебедине»» представлений у таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз активу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017-2019 рр. у тис. грн.. та у відсотках

Актив	Період			Відхилення			
	2017	2018	2019	Відносне		Абсолютне	
				2018 - 2017	2019 - 2018	2018 - 2017	2019 - 2018
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:		15	11	15	-4		73,33
Незавершені капітальні інвестиції							
Основні засоби:	6381	6546	4993	165	-1553	102,59	76,28
первісна вартість	11616	13736	13736	2120	0	118,25	100,00
Знос	5236	7190	8743	1954	1553	137,32	121,60
Довгострокові біологічні активи:							
Довгострокові фінансові інвестиції:							
Інші необоротні активи							
Усього за розділом I	6381	6561	5022	180	-1539	102,82	76,54
II. Оборотні активи							
Запаси	10521	16564	14361	6043	-2203	157,44	86,70
Поточні біологічні активи							
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7133	7372	8228	239	856	103,35	111,61
Гроші та їх еквіваленти	42		316	-42	316	0,00	
Інші оборотні активи	4	487	509	483	22	12175,00	104,52
Усього за розділом II	17700	24423	23714	6723	-709	137,98	97,10
Баланс	24081	30984	28736	6903	-2248	128,67	92,74

Тож, на основі проведеного горизонтального аналізу можна виявити позитивні зміни в активі балансу підприємства. Основні засоби протягом аналізованого періоду мають позитивну динаміку. У 2018 році сума основних засобів становить 6546 тис. грн., а у 2017 році - 6381 тис. грн., тобто сума основних засобів зросла на 165 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 2,59%. У 2019 році підприємство зменшило суму основних засобів на -1553 тис. грн. проти 2018 року, тобто до 4993 тис. грн.. Дана динаміка говорить про те, що підприємство у 2019 році вилучило з виробничого циклу непідвласні до виробництва засоби праці, а у 2018 році, навпаки намагалось розширити своє виробництво додатково залученими основними засобами (технічне оснащення, споруди).

Динаміка первісної вартості має позитивний результат. Протягом 2017-2018 рр. первісна вартість зросла на 2120 тис. грн., тобто на 18,25%. Так у 2017 р. первісна вартість становить 11616 тис. грн., у 2018 р. – 13736 тис. грн. Протягом 2019 р. значення первісної вартості залишилося незмінним.

Показник зносу протягом аналізованого періоду постійно збільшується, що є характерною рисою для більшості балансів підприємств, що говорить про постійну роботу обладнання, його часткове зношення. Так, у 2017 р. сума зносу становила 5236 тис. грн., у 2018 р. – 7190 тис. грн. Тобто, за 2017-2018 рр. сума зносу зросла на 1954 тис. грн., точніше - на 37,32%. За 2019 р. сума зносу в порівнянні з 2018 р. зросла на 1553 тис. грн., тобто на 21,6%.

В цілому необоротні активи підприємства коливаються. У 2017 р. сума необоротних активів становить 6381 тис. грн., а у 2018 р. – 6561 тис. грн. Тобто за 2017-2018 рр. сума необоротних активів збільшилась на 180 тис. грн., тобто на 2,82%. У 2019 р. сума необоротних активів знизилася до 5022 тис. грн., тобто знизилася на -1539 тис. грн., що становить 23,46% в порівнянні з 2018 р.

Запаси також в динаміці мають тенденцію до коливання. Так у 2017 р. сума запасів становить 10521 тис. грн., а станом на 2018 р. – 16564 тис. грн. Тобто за рік сума запасів збільшилась на 6043 тис. грн., тобто на 57,44%. У 2019 р. сума запасів знизилась до 14361 тис. грн., тобто на -2203 тис. грн., що становить

13,3%. Дана динаміка є одним із негативних характеристик балансу підприємства. Дане явище вказує на те, що підприємство скоріш за все скорочує виробничі запаси унаслідок скорочення діяльності.

Дебіторська заборгованість постійно збільшується. У 2017 р. сума дебіторської заборгованості становить 7133 тис. грн., у 2018 р. – 7372 тис. грн., тобто за даний проміжок часу дебіторська заборгованість зросла на 239 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 3,35%. У 2019 р. сума дебіторської заборгованості збільшилась до 8228 тис. грн., тобто в порівнянні із 2018 р. збільшилась на 856 тис. грн., що у відсотках становить 11,61%. Дане явище є також негативним для підприємства та може вказувати на подальші проблеми із неплатоспроможністю.

Гроші та їх еквіваленти протягом аналізованого періоду мають неоднозначну динаміку. Так, у 2017 р. у балансі підприємства сума грошей становила 42 тис. грн., а у 2018 р. – 0 тис. грн. За даний період сума грошей зменшилась на 42 тис. грн., що становить 100%. У 2019 р. дана простежується зростання грошових коштів на 316 тис. грн..

Ще одним негативним показником балансу підприємства є зростання статті «Інші оборотні активи». У 2017 р. дана стаття балансу становила 4 тис. грн., а у 2018 р. дана стаття збільшилась на 483 тис. грн., та складає 487 тис. грн. У 2019 р. інші оборотні активи зросли ще до 509 тис. грн., тобто на 22 тис. грн., що складає 2,9%.

В цілому сума оборотних активів за 2017 – 2018 рр. зростає. У 2017 р. сума оборотних активів становила 17700 тис. грн., у 2018 р. – 24423, що відповідно більше на 6723 тис. грн., тобто на 37,98%. У 2019 р. оборотні активи сягають 23714 тис. грн., що менше від показника 2018 р. на -709 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 7,26%.

Динаміку зміни основних показників активу балансу підприємства можна від слідкувати на рис. 2.1.

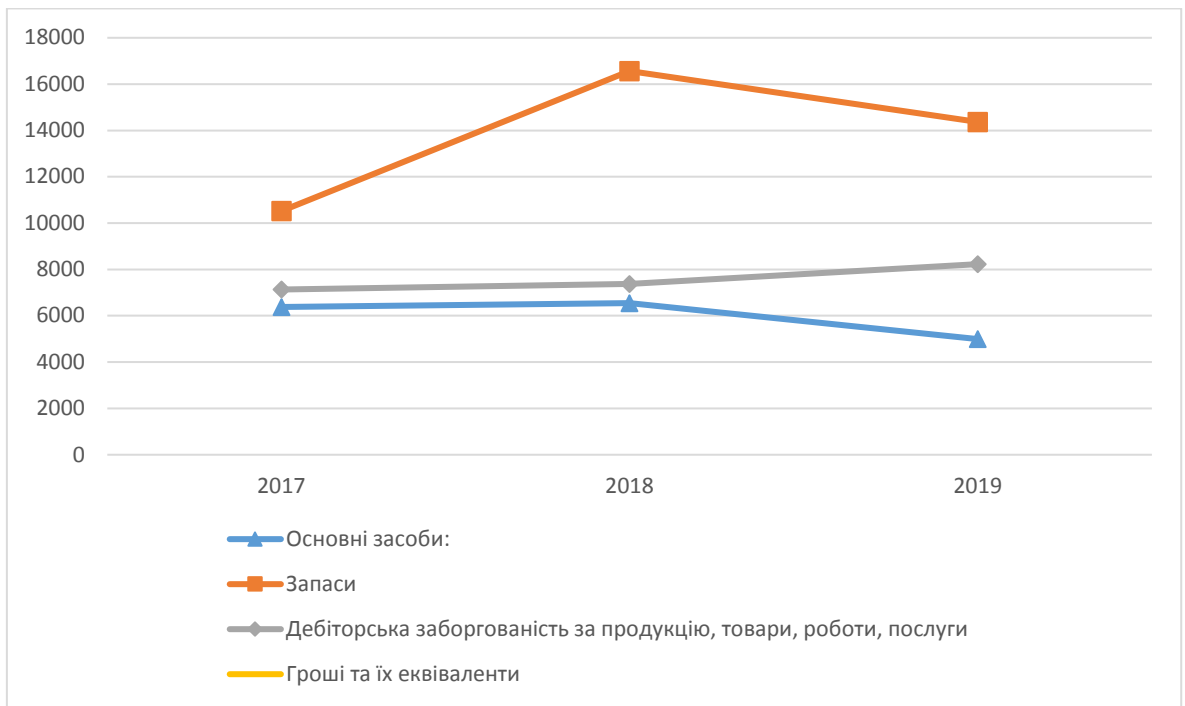

Рис. 2.1. Динаміка основних показників активу балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. у тис. грн..

Як бачимо, динаміка основних засобів має незначні коливання. У 2017 р. сума основних засобів становить 6381 тис. грн., у 2018 р. значення зросло до 6546 тис. грн., а у 2019 р. зменшилось до 4993 тис. грн. Запаси в динаміці мають таку ж тенденцію до коливання. Найменша сума запасів спостерігається у 2017 р., та становить 10521 тис. грн., поступово зростають до 2018 р. до 16564 тис. грн., та у 2019 р. становлять 14361 тис. грн. Динаміка дебіторської заборгованості до зростання: у 2017 -2019 рр. сума даної статі балансу зростає поступово від 7133 тис. грн. до 8228 тис. грн. відповідно.

У структурі активу балансу підприємства частка необоротних активів коливається від 17.48% до 26.5%, а оборотних - відповідно від 73.5% до 82.52%. Основну частину в необоротних активах займають основні засоби, а оборотних активів складають запаси, дебіторська заборгованість. Структура активу балансу підприємства наведена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Структура активу балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017-2019 рр., у тис. грн. та %

Актив	Період			Структура активу			Відхилення	
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2018 - 2017	2019 - 2018
1	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи:	0	15	11	0,00	0,05	0,04	0,05	-0,01
Незавершені капітальні інвестиції								
Основні засоби:	6381	6546	4993	26,50	21,13	17,38	-5,37	-3,75
Довгострокові біологічні активи:								
Довгострокові фінансові інвестиції:								
Інші необоротні активи								
Усього за розділом I	6381	6561	5022	26,50	21,18	17,48	-5,32	-3,70
II. Оборотні активи								
Запаси	10521	16564	14361	43,69	53,46	49,98	9,77	-3,48
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7133	7372	8228	29,62	23,79	28,63	-5,83	4,84
Поточні фінансові інвестиції								
Гроші та їх еквіваленти	42	0	316	0,17	0,00	1,10	-0,17	1,10
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші оборотні активи	4	487	509	0,02	1,57	1,77	1,56	0,20
Усього за розділом II	17700	24423	23714	73,50	78,82	82,52	5,32	3,70
Баланс	24081	30984	28736	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

На рис.2.2. наведено структуру активу балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 -2019 рр.

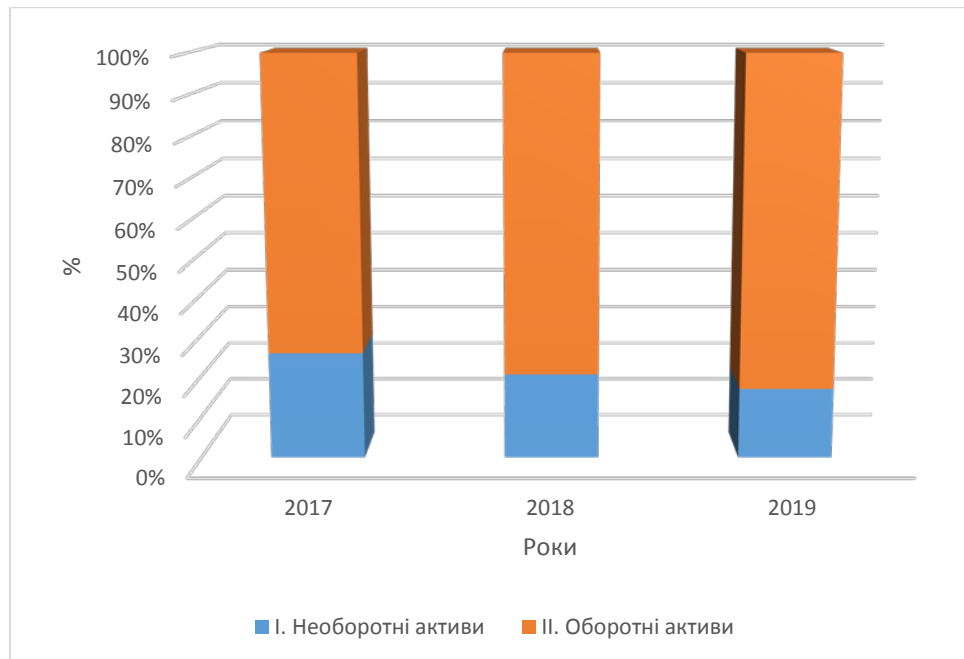

Рис.2.2. Структура активу балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 -2019 рр. у відсотках

Проведемо більш детальне дослідження структури оборотних активів. Найбільшу частку, як вже було вказано вище займають запаси та дебіторська заборгованість. Структура запасів ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 -2019 рр. наведена на рис 2.3.

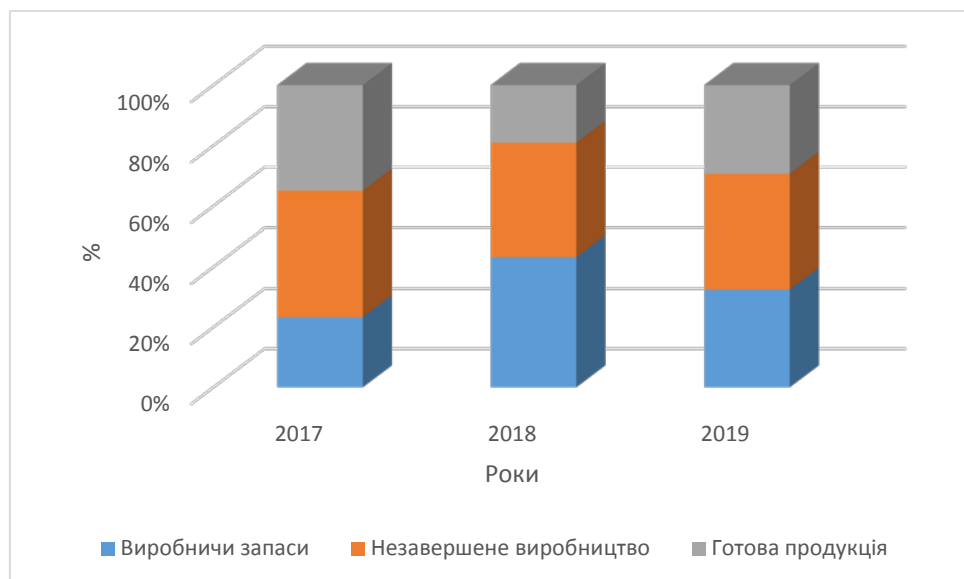

Рис.2.3. Структура запасів ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 -2019 рр. у відсотках

Тож, як бачимо з проведеного аналізу найбільшу частку запасів становлять незавершене виробництво.

У 2017 р. виробничі запаси займали 27.79% від всіх запасів, у 2018 р. – 43.24 %, а у 2019 частка виробничих запасів зменшилась до 32.5%. Запаси готової продукції коливаються від 19,07% до 41,54%.

Структура дебіторської заборгованості ТОВ СГП «Лебедине» наведена рис. 2.4.

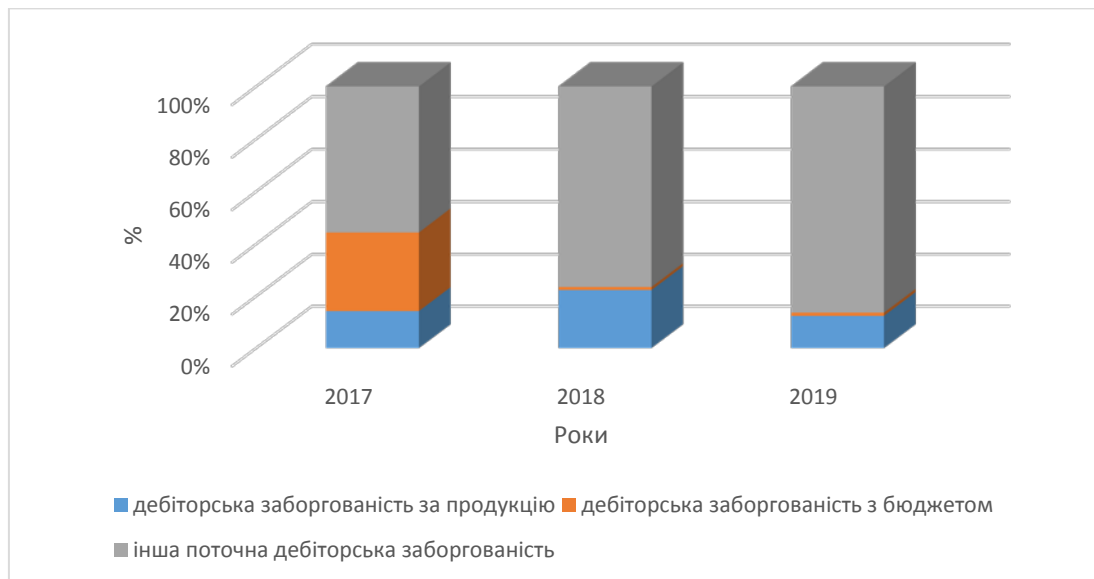

Рис.2.4. Структура дебіторської заборгованості ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у відсотках

Тож, як бачимо найбільша частка в структурі дебіторської заборгованості підприємства займає інша поточна дебіторська заборгованість. У 2017 р. даний показник сягав 55,59 %, у 2018 р. значення зросло до 76,47 %, а у 2019 р. значення дебіторської заборгованості за продукцію до 86,34 %. Ще значне місце в структурі дебіторської заборгованості займає дебіторська заборгованість за продукцію. Значення даного показника у 2017 р. становить 14,27 %, у 2018 р. – 22,37 %, а у 2019 р. також зростає до 12,42 %.

Незначна частка в структурі займає і дебіторська заборгованість з бюджетом, що коливається від 1,17% до 30,14%.

Проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз пасиву балансу. Горизонтальний аналіз пасиву балансу підприємства зображено в таблиці 2.3.

Результати аналізу свідчать про те, що сума власного капіталу за 2017 – 2019 рр. поступово зростала до 2018 року і має позитивну динаміку. У 2017 р. власний капітал підприємства склав 15848 тис. грн., у 2018 р. власний капітал становив 21438 тис. грн., відповідно зріс на 5590 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 35,27%. У 2019 р. в порівнянні з 2018 р. власний капітал підприємства зменшився на -4265 тис. грн. (19,9%) та становить 17173 тис. грн.. Збільшення власного капіталу а 2018 році є позитивною характеристикою для підприємства та вказує на підвищення фінансової стійкості, але подальше зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення мають динаміку до зниження. У 2017 р. довгострокові зобов'язання становили 3382 тис. грн., у 2018 р. – 3113 тис. грн.. Зменшення у довгострокових зобов'язання у 2018 р. пояснюється зменшенням суми цільового фінансування на суму -269 тис. грн.. У 2019 р. сума довгострокових зобов'язань зменшується до 2934 тис. грн., що відповідно менше за показник 2018 р. на -179 тис. грн., тобто на 5,75%.

Поточна кредиторська заборгованість поступово зростає за аналізований період. У 2017 р. сума даної статті балансу становила 4851 тис. грн., у 2018 р. - 6383 тис. грн., тобто відповідно зросло на 1532 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 31,58%. У 2019 р. поточна кредиторська заборгованість становила 8629 тис. грн., що більше за значення 2018 р. на 2246 тис. грн., точніше на 35,19%. Дане явище пов'язане із зростанням інших поточних зобов'язань у 2019 р. в 760 раз. Дана динаміка є дуже негативною для підприємства.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки активу балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у тис. грн., та відсотках

Пасив	Період			Відхилення			
				Відносне		Абсолютне	
	2017	2018	2019	2018 - 2017	2019 - 2018	2018 - 2017	2019 – 2018
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	22	22	22	0	0	100,00	100,00
Додатковий капітал	291	291	291	0	0	100,00	100,00
Резервний капітал							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	15535	21125	16860	5590	-4265	135,98	79,81
Усього за розділом I	15848	21438	17173	5590	-4265	135,27	80,11
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	2857	2857	2857	0	0	100,00	100,00
Цільове фінансування	525	256	77	-269	-179	48,76	30,08
Усього за розділом II	3382	3113	2934	-269	-179	92,05	94,25
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	4647	4642	3778	-5	-864	99,89	81,39
Поточна кредиторська заборгованість:							
за товари, роботи, послуги	155	1092	1528	937	436	704,52	139,93
за розрахунками з бюджетом	21	1	170	-20	169	4,76	17000,00
за розрахунками зі страхування	2	9	20	7	11	450,00	222,22
за розрахунками з оплати праці	21	30	68	9	38	142,86	226,67
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	5	605	5	600	-600	12100,00	0,83
Інші поточні зобов'язання		4	3060	4	3056		76500,00
Усього за розділом III	4851	6383	8629	1532	2246	131,58	135,19
Баланс	24081	30984	28736	6903	-2248	128,67	92,74

Загальна динаміка пасиву підприємства також позитивна та постійно зростає. Динаміка основних показників пасиву балансу вказана на рис. 2.5.

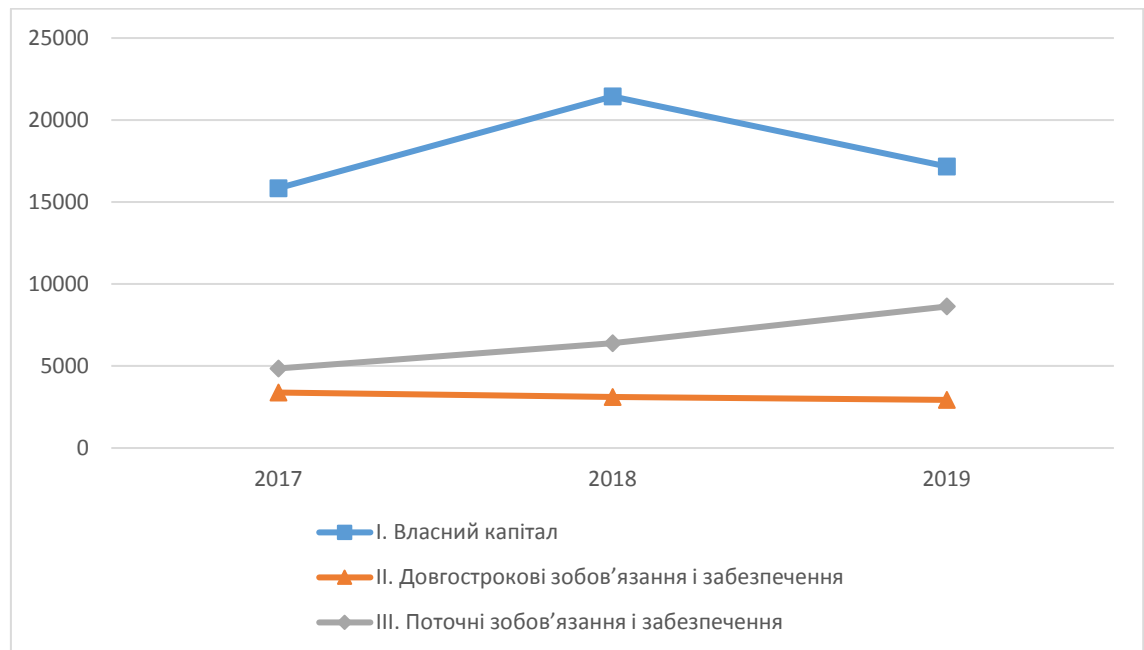

Рис.2.5. Динаміка основних показників пасиву балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у тис. грн..

Тож, як бачимо з наведеного аналізу пасив балансу підприємства має негативні зміни, оскільки підприємство вивільнює власний капітал, а залучені кошти поступово збільшуються. Дана тенденція вказує на те, що підприємство розраховує на залучені грошові кошти, що має зменшити його фінансову незалежність та стабільність.

Проведемо аналіз структури пасиву ТОВ СГП «Лебедине», що зображена в таблиці 2.4. За результатами даного аналізу можна сказати, що протягом 2017 – 2019 рр. структура пасиву підприємства значно змінилась. Найбільшу частку в структурі пасиву підприємства займає власний капітал та становить 65,81% потім поточні зобов'язання та забезпечення – 20,14% та найменша частка довгострокових зобов'язань та забезпечень, що становили – 14,04%. У 2018 р. ситуація майже не змінилась, частка поточних зобов'язань та забезпечень (20,6%), та збільшилась частка власного капіталу (69,19%), та зменшилась частина довгострокових зобов'язань та забезпечень (10,05%).

Таблиця 2.4

Структура пасиву балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., в тис. грн. та у відсотках

Пасив	Період			Структура			Відхилення	
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2018 - 2017	2019 - 2018
1	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	22	22	22	0,09	0,07	0,08	-0,02	0,01
Додатковий капітал	291	291	291	1,21	0,94	1,01	-0,27	0,07
Резервний капітал								
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	15535	21125	16860	64,51	68,18	58,67	3,67	-9,51
Усього за розділом I	15848	21438	17173	65,81	69,19	59,76	3,38	-9,43
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Довгострокові кредити банків	2857	2857	2857	11,86	9,22	9,94	-2,64	0,72
Цільове фінансування	525	256	77	2,18	0,83	0,27	-1,35	-0,56
Усього за розділом II	3382	3113	2934	14,04	10,05	10,21	-4,00	0,16
III. Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	4647	4642	3778	19,30	14,98	13,15	-4,32	-1,83
Поточна кредиторська заборгованість:								
за товари, роботи, послуги	155	1092	1528	0,64	3,52	5,32	2,88	1,79
за розрахунками з бюджетом	21	1	170	0,09	0,00	0,59	-0,08	0,59
за розрахунками зі страхування	2	9	20	0,01	0,03	0,07	0,02	0,04
за розрахунками з оплати праці	21	30	68	0,09	0,10	0,24	0,01	0,14
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	5	605	5	0,02	1,95	0,02	1,93	-1,94
Інші поточні зобов'язання	0	4	3060	0,00	0,01	10,65	0,01	10,64
Усього за розділом III	4851	6383	8629	20,14	20,60	30,03	0,46	9,43
Баланс	24081	30984	28736	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

У 2019 р. підприємство значно знизило частку власного капіталу, яка становила 59,76%, та значно збільшила частку поточних зобов'язань та забезпечень, відповідно до 30,03%. Наглядно структуру пасиву підприємства наведено на рис. 2.6.

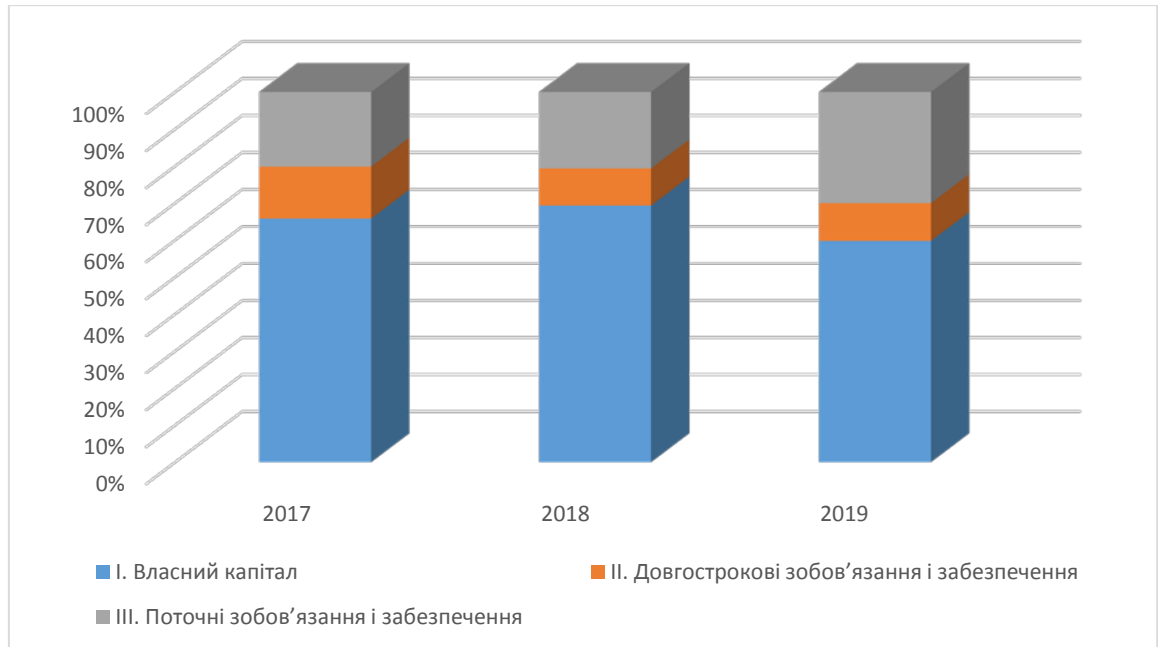

Рис. 2.6. Структура пасиву ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у відсотках

Також проведемо більш детальний аналіз структури власного капіталу. Структура власного капіталу підприємства наведена на Рис. 2.7.

Рис. 2.7. Структура власного капіталу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр, у відсотках

Найбільшу частку в структурі власного капіталу становить нерозподілений прибуток. Дана частка коливається від 58,67% до 68,18%. Частка додаткового капіталу коливається в межах від 0,94 % до 1,21%. Також, незначну частку займає пайовий капітал.

Згідно фінансовій звітності у 2017 р. підприємство отримало непокритий збиток у розмірі 15535 тис. грн., що складає 64,51% від структури капіталу. Протягом 2018 – 2019 рр. підприємство отримувало нерозподілений прибуток, що відповідно займав 68,18% та 58,67%.

Наведено структуру поточних зобов'язань підприємства на рис. 2.8.

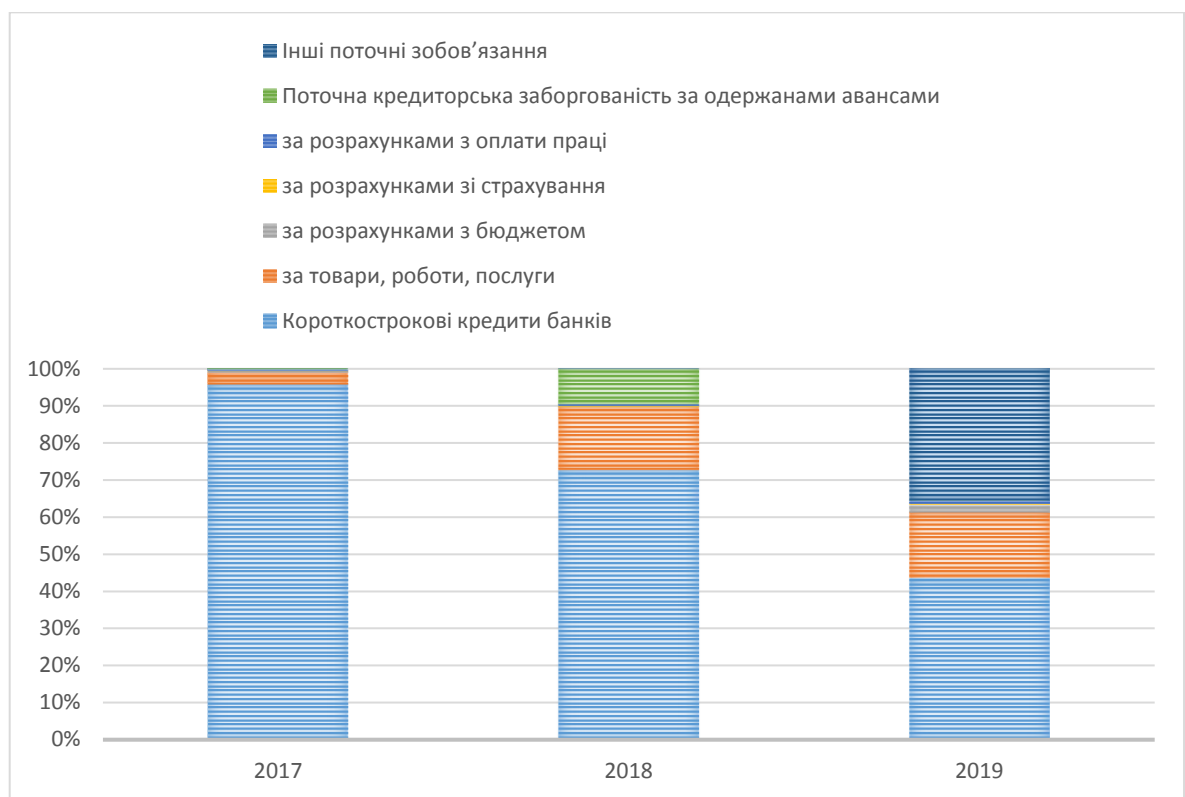

Рис. 2.8. Структура поточних зобов'язань ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у відсотках

За результатом аналізу структури поточних зобов'язань за аналізований період найбільшу частку в структурі займають короткострокові кредити банку, їх частка коливається від 13,152% до 19,3%. Невелика частка в структурі поточних зобов'язань припадає на поточну кредиторську заборгованість.

2.2. Аналіз фінансової стійкості та ліквідності ТОВ СГП «Лебедине»

Для повної картини фінансово-господарського стану ТОВ СГП «Лебедине» проведемо аналіз показників оборотності коштів, фінансової стійкості та ліквідності.

Міністерством Фінансів України і Фондом державного майна України встановлено скорочений перелік коефіцієнтів для оцінки фінансової стійкості, до якого входять: коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. Основні показники фінансової стійкості наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Основні показники фінансової стійкості ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., у тис. грн. та у відсотках

Показник:	Період			Відхилення	
	2017	2018	2019	2018- 2017	2019- 2018
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	0,53	0,61	0,51	0,07	-0,10
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,66	0,69	0,60	0,66	0,69
Коефіцієнт фінансової залежності	1,52	1,45	1,67	-0,07	0,23
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,60	0,69	0,71	0,10	0,01

Тож, проаналізуємо отримані результати основних показників фінансової стійкості.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів має динаміку коливання.

У 2017 р. коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами становив 0,53, у 2018 р. – 0,61, а у 2019 р. – 0,51. Дана динаміка свідчить про те, що запаси підприємства, що мають найменшу ліквідність забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування.

Коефіцієнт фінансової незалежності також має невеликі коливання від 0,6 до 0,69. Дана динаміка коефіцієнта фінансової незалежності свідчить про можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів та його незалежність від позикових джерел. Коефіцієнт фінансової залежності має позитивну динаміку, оскільки зменшується протягом аналізованого періоду. У 2017 р. значення коефіцієнта фінансової залежності становить 1,52, у 2018 р. – 1,45, а у 2019 р. значення коефіцієнта зростає до 1,67.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2017 – 2019 рр. має негативну динаміку, оскільки отримані значення коефіцієнта більше нормативного значення та становить 0,6; 0,69 та 0,71 відповідно. Дана динаміка свідчить про скорочення можливості підприємства вільно маневрувати власним капіталом.

Також проаналізуємо абсолютні показники фінансової стійкості, що наведені в таблиці 2.6.

Тож, на основі проведеного аналізу необхідно сказати, що протягом 2017-2018 рр. ТОВ СГП «Лебедине» знаходилось на межі фінансової нестійкості, про що говорить нестача власних оборотних коштів для формування запасів і витрат, але вона компенсується за рахунок довгострокових та короткострокових зобов'язань для формування запасів і витрат. Тобто можна сказати, що підприємство має нормальну платоспроможність, не залежить від кредиторів та ефективно використовує залучені кошти.

Перейдемо до аналізу ліквідності ТОВ СГП «Лебедине», зокрема до показників ліквідності, що наведені в таблиці 2.7

Таблиця 2.6.

Оцінка абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ СГП
«Лебедине» за 2017 – 2019 рр., тис. грн.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Зміни	
				2018- 2017	2019- 2018
Власний капітал	15848	21438	17173	5590	-4265
Необоротні активи	6381	6561	5022	180	-1539
Наявність власних оборотних коштів	9467	14877	12151	5410	-2726
Довгострокові зобов'язання	3382	3113	2934	-269	-179
Функціонуючий капітал	12849	17990	15085	5141	-2905
Короткострокові зобов'язання	4851	6383	8629	1532	2246
Загальна величина джерел формування запасів і витрат	17700	24373	23714	6673	-659
Загальна величина запасів і витрат	10521	16564	14361	6043	-2203
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів і витрат	-1054	-1687	-2210	-633	-523
Надлишок (+) або нестача (-) власного капіталу і довгострокових зобов'язань для формування запасів і витрат	2328	1426	724	-902	-702
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат	7179	7809	9353	630	1544
Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості	[0;1;1]	[0;1;1]	[0;1;1]		

Коефіцієнт покриття характеризує ТОВ СГП «Лебедине», як підприємство, що своєчасно ліквідує борги, на що вказує позитивний результат розрахунку коефіцієнту.

Таблиця 2.7

Показники ліквідності ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 - 2019 рр.

Показник:	Період			Відхилення	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,00	0,04	-0,01	0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,47	1,15	0,95	-0,32	-0,20
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,65	3,83	2,75	0,18	-1,08

Коефіцієнт швидкої ліквідності вказує на те, що 2017 – 2018 рр. коефіцієнт був у межах норми, підприємство має можливість погашати свої поточні зобов'язання за рахунок активних розрахунків та грошових коштів. Однак у підприємства були проблеми з ліквідністю у 2019 р., оскільки результат розрахунку коефіцієнта має відхилення від норми .

Аналіз ліквідності балансу підприємства наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Оцінка ліквідності балансу ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 - 2019 рр.

Абсолютно ліквідний баланс	Співвідношення активів та пасивів фактичного балансу					
	2018			2019		
	А		П	А		П
$A1 \geq P1$	0	≤	649	316	≤	3323
$A2 \geq P2$	7372	≥	5734	8228	≥	5306
$A3 \geq P3$	16564	≥	3113	14361	≥	2934
$A4 \leq P4$	6561	≤	21438	5022	≤	17173

Тож, як бачимо протягом 2018 – 2019 рр. баланс підприємства не був абсолютно ліквідним, оскільки перший показник не відповідає нормативам, тобто показники активу балансу є меншими за показники пасиву балансу. Тож, можна сказати, що за досліджений період підприємство не мало змоги оперативно за рахунок своїх платіжних коштів погасити борги, тобто підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю.

2.3. Аналіз фінансових результатів ТОВ СГП «Лебедине»

Важливе значення у процесі діяльності підприємства займає його кінцевий результат діяльності, тобто прибуток, в негативному разі – збиток. Прибуток характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Величина даного показника залежить від обсягу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. На основі аналізу прибутку підприємства приймаються управлінські рішення спрямовані на підвищення ефективності функцій, що виконує прибуток (оцінююча, розподільча, стимулююча). В позитивному результаті підприємства зацікавлені не лише підприємство, а й держава, оскільки даний результат діяльності підприємства впливає на макроекономічні чинники.

Основними показниками, що дають загальну характеристику рентабельності є рентабельність всього майна, рентабельність поточних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність інвестицій та рентабельність реалізації продукції.

Для початку проведемо аналіз показників рентабельності, результати якого зафіксовані у таблиці 2.9.

Динаміка показників рентабельності негативна. Так, рентабельність активів зростає в 2018 році та різко знижується до негативного значення в 2019 році. У 2017 р. результат показника був 9,48%, однак вже у 2018 значення зростає до 18,20 %, а у 2019 становить -15,02%. Тобто у 2019 р. 15,02 грн. збитків припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи.

Рентабельність власного капіталу має схожу тенденцію. У 2017 р. рентабельність власного капіталу становила – 14,41%, а вже у 2018 р. збільшилась до 26,31%, у 2019 р. зменшилась до -25,13%. Тобто, у 2019 р. на одиницю власного капіталу припадає 25,13 грн. чистих збитків.

Таблиця 2.9

Оцінка показників рентабельності ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр., %

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Рентабельність активів	9,48	18,20	-15,02
Рентабельність власного капіталу	14,41	26,31	-25,13

Більш наглядне динаміку коефіцієнтів рентабельності наведено на рис. 2.9.

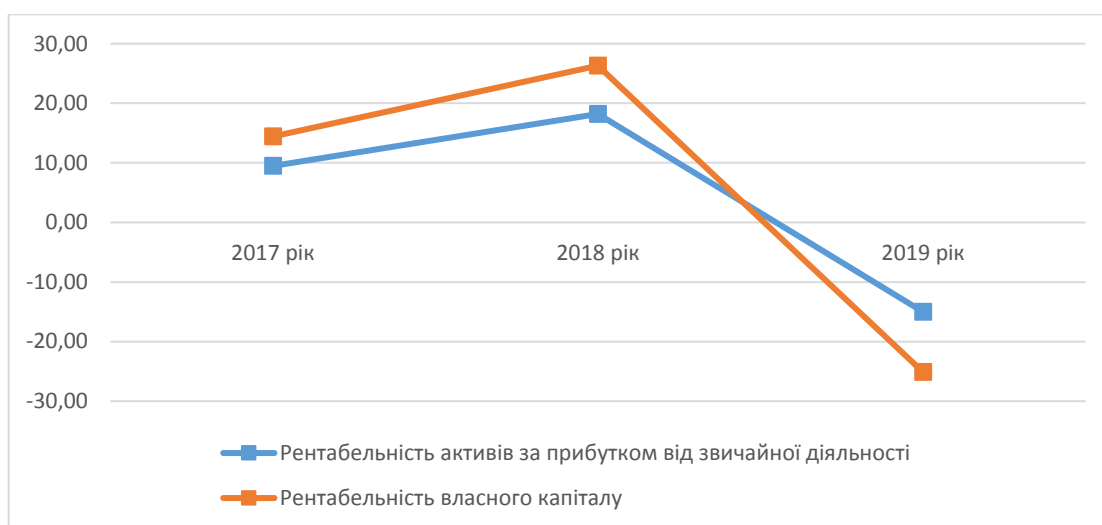

Рис. 2.9. Динаміка показників рентабельності ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр.

Також проведемо аналіз фінансових результатів за 2017 – 2019 рр. ТОВ СГП «Лебедине». У 2019 р. підприємство в результаті своєї діяльності отримало збиток у розмірі -4315 тис. грн. У 2018 р. підприємство отримало найбільший рівень чистого прибутку у розмірі 5640 тис. грн.. Тож, як бачимо простежується негативна динаміка результату діяльності, яку можна прослідкувати на рис. 2.10

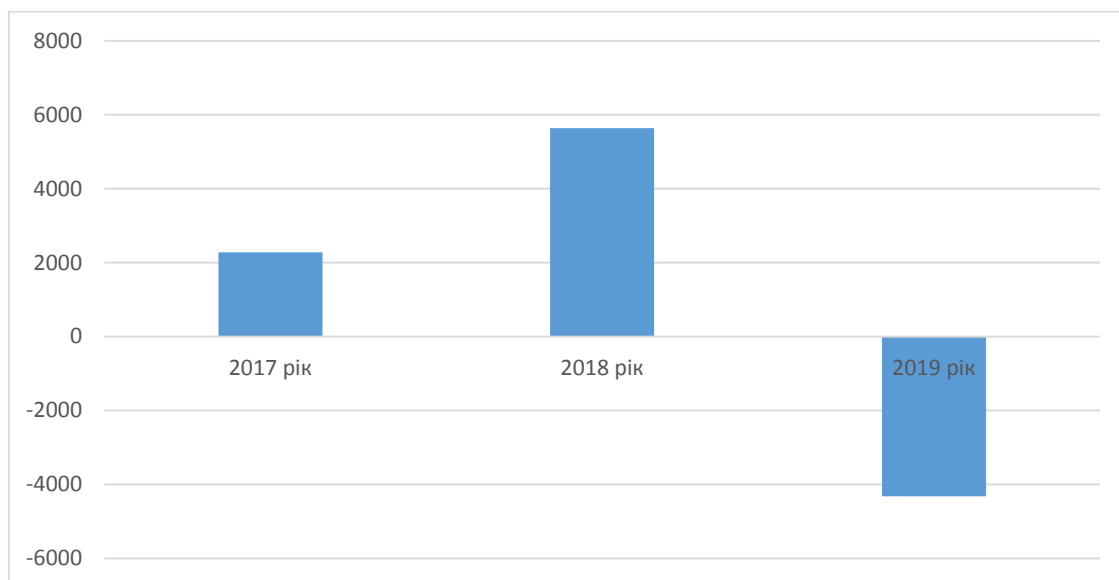

Рис. 2.10. Динаміка чистого прибутку ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. у тис. грн.

Проведемо більш детальний аналіз фінансових результатів ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. за допомогою вертикального та горизонтального аналізу. Горизонтальний аналіз фінансових результатів ТОВ СГП «Лебедине» наведено в таблиці 2.10.

Тож, як бачимо, за результатом аналізу показники в динаміці протягом 2017 – 2019 рр. постійно коливаються. Так, чистий дохід від реалізації продукції збільшився в 2018 р. в порівнянні з 2017 р. на 9058 тис. грн., та відповідно у 2017 р. становив 15667 тис. грн. та у 2018 р. – 24725 тис. грн. (57,82%). У 2019 р. чистий дохід від реалізації продукції становить 19408 тис. грн., тобто зменшився відповідно минулого показника на -5317 тис. грн., тобто на 21,5%.

Валовий дохід у 2017 р. становив 4854 тис. грн., та у 2018 р. – 8845 тис. грн., тобто збільшився на 3991 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 82,22%. У 2019 р. валовий дохід підприємства становив -1201 тис. грн., що відповідно минулого року менше на -10046 тис. грн., тобто на 113,58%.

Фінансовий результат від операційної діяльності підприємства у 2017 р. становив 2283 тис. грн., а у 2018 р. значення даного фінансового результату збільшилось до 5640 тис. грн., тобто на 3357 тис. грн. У 2019 р. фінансовий результат від операційної діяльності підприємства становить -4315 тис. грн.,

тобто впало за минулорічну суму на -9955 тис. грн., що у відсотках складає 176,51%.

Таблиця 2.10

Горизонтальний аналіз фінансових результатів ТОВ СГП «Лебедине», за 2017 – 2019 рр., у тис. грн.

Стаття	2017	2018	2019	Відхилення			
				Абсолютне		Відносне	
				2018-2017	2019-2018	2018-2017	2019-2018
1	3	4	5	6	7	8	9
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15667	24725	19408	9058	-5317	157,82	78,50
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10813	15880	20609	5067	4729	146,86	129,78
Валовий прибуток:	4854	8845	-1201	3991	-10046	182,22	-13,58
Інші операційні доходи	17	80	367	63	287	470,59	458,75
Адміністративні витрати	2583	2725	3052	142	327	105,50	112,00
Витрати на збут		502	353	502	-149		70,32
Інші операційні витрати	5	58	76	53	18	1160,0	131,03
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2283	5640	-4315	3357	-9955	247,04	-76,51
Інші фінансові доходи							
Інші доходи							
Фінансові витрати							
Інші витрати							
Фінансовий результат до оподаткування	2283	5640	-4315	3357	-9955	247,04	-76,51
Чистий фінансовий результат	2283	5640	-4315	3357	-9955	247,04	-76,51

Фінансовий результат до оподаткування має туж саму тенденцію та значення, що й фінансовий результат від операційної діяльності.

Що ж стосується динаміки чистого фінансового результату, то вона наведена раніше на рис. 2.10.

Також, одним із важливих показників даної фінансової звітності являється собівартість. Сума собівартості продукції у 2017 р. становила 10813 тис. грн., у 2018 р. сума зросла до 15880 тис. грн., що відповідно більше за минулорічне значення показника на 5067 тис. грн, або на 46,86%. У 2019 р. собівартість продукції становить 20609 тис. грн., що відповідно до 2018 р. зросло на 4729 тис. грн., та більше на 29,78%.

Динаміка собівартості наведена на рис. 2.11.

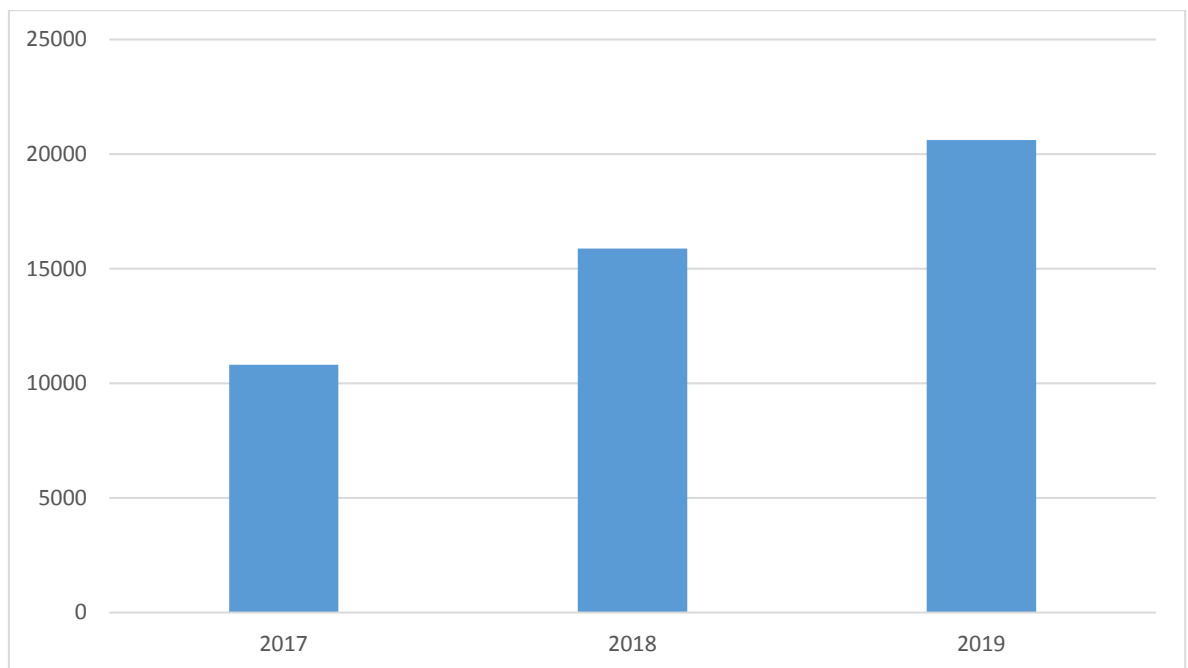

Рис. 2.11. Динаміка собівартості реалізованої продукції ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. у тис. грн.

Як бачимо, собівартість реалізації продукції підприємства за аналізований період постійно збільшується, що пояснюється зростанням витрат на виготовлення продукції.

Висновки по розділу 2

В рамках даного дослідження, було ознайомлено із структурою ТОВ СГП «Лебедине», а також організацією, та основами проведення аналізу фінансової звітності.

Проведено детальний аналіз фінансового стану ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. В ході аналізу було використано вертикальний та горизонтальний аналіз пасиву та активу балансу, порівняльний аналіз та методами комплексної оцінки для визначення показників рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності. В результаті аналізу виявлено проблемні аспекти активу балансу: запаси та дебіторська заборгованість.

На основі проведеного горизонтального аналізу можна виявити позитивні зміни в активі балансу підприємства. У структурі активу балансу підприємства частка необоротних активів коливається від 17.48% до 26.5%, а оборотних - відповідно від 73.5% до 82.52%. Основну частину в необоротних активах займають основні засоби, а оборотних активів складають запаси, дебіторська заборгованість.

Основні засоби протягом аналізованого періоду мають позитивну динаміку. У 2018 році сума основних засобів становить 6546 тис. грн., а у 2017 році - 6381 тис. грн., тобто сума основних засобів зросла на 165 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 2,59%. В цілому необоротні активи підприємства коливаються.

Запаси також в динаміці мають тенденцію до коливання. Так у 2017 р. сума запасів становить 10521 тис. грн., а станом на 2018 р. – 16564 тис. грн. Тобто за рік сума запасів збільшилась на 6043 тис. грн., тобто на 57,44%. У 2019 р. сума запасів знизилась до 14361 тис. грн., тобто на -2203 тис. грн., що становить 13,3%. Дана динаміка є одним із негативних характеристик балансу підприємства. Дане явище вказує на те, що підприємство скоріш за все скорочує виробничі запаси унаслідок скорочення діяльності. Дебіторська заборгованість постійно збільшується.

Результати аналізу свідчать про те, що сума власного капіталу за 2017 – 2019 рр. поступово зростала до 2018 року і має позитивну динаміку. У 2017 р. власний капітал підприємства складав 15848 тис. грн., у 2018 р. власний капітал становив 21438 тис. грн., відповідно зріс на 5590 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 35,27%. У 2019 р. в порівнянні з 2018 р. власний капітал підприємства зменшився на -4265 тис. грн. (19,9%) та становить 17173 тис. грн.. Збільшення власного капіталу а 2018 році є позитивною характеристикою для підприємства та вказує на підвищення фінансової стійкості, але подальше зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості.

Найбільшу частку в структурі пасиву підприємства займає власний капітал та становить 65,81% потім поточні зобов'язання та забезпечення – 20,14% та найменша частка довгострокових зобов'язань та забезпечень, що становили – 14,04%. У 2018 р. ситуація майже не змінилась, частка поточних зобов'язань та забезпечень (20,6%), та збільшилась частка власного капіталу (69,19%), та зменшилась частина довгострокових зобов'язань та забезпечень (10,05%).

На основі проведеного аналізу необхідно сказати, що протягом 2017 2018 рр. ТОВ СГП «Лебедине» знаходилось на межі фінансової нестійкості, про що говорить нестача власних оборотних коштів для формування запасів і витрат, але вона компенсується за рахунок довгострокових та короткострокових зобов'язань для формування запасів і витрат. Тобто можна сказати, що підприємство має нормальну платоспроможність, не залежить від кредиторів та ефективно використовує залучені кошти.

Протягом 2018 – 2019 рр. баланс підприємства не був абсолютно ліквідним, оскільки перший показник не відповідає нормативам, тобто показники активу балансу є меншими за показники пасиву балансу. Тож, можна сказати, що за досліджений період підприємство не мало змоги оперативно за рахунок своїх платіжних коштів погасити борги, тобто підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю.

Також проведений аналіз фінансових результатів за 2017 – 2019 рр. ТОВ СГП «Лебедине». У 2019 р. підприємство в результаті своєї діяльності отримало

збиток у розмірі -4315 тис. грн. У 2018 р. підприємство отримало найбільший рівень чистого прибутку у розмірі 5640 тис. грн..

Динаміка показників рентабельності негативна. Так, рентабельність активів зростає в 2018 році та різко знижується до негативного значення в 2019 році. У 2017 р. результат показника був 9,48%, однак вже у 2018 значення зростає до 18,20 %, а у 2019 становить -15,02%. Тобто у 2019 р. 15,02 грн. збитків припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи.

В цілому фінансовий стан підприємства задовільний. За результатами даного аналізу, будуть проведені заходи в наступному розділі.

РОЗДІЛ 3
ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ НА
ПРИКЛАДІ ТОВ СГП «ЛЕБЕДИНЕ»

3.1 Планування грошових надходжень сільськогосподарського підприємства за допомогою бюджетування при впровадженні інтенсивних технологій

Розвиток сільськогосподарського виробництва - це складний і багатогранний процес, який не може бути стихійним в умовах ринкової економіки. Він повинен базуватися на систематичних регламентах та організації. Визначення оптимальних пропорцій між галузями сільськогосподарських підприємств відповідно до їх природних та економічних умов забезпечує стійкий розвиток виробництва, підвищення його економічної ефективності, а отже, підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств.

Збільшення виробництва через збирання в оптимальний час необхідне шляхом мінімізації простоїв машини з різних причин, раціональної організації завдань, правильного визначення співвідношення поверхні до збирання врожаю окремо та шляхом прямого зв'язування.

Різноманітність є одним з найважливіших факторів збільшення сільськогосподарського виробництва. Завдяки селекційним досягненням, тобто створенню та впровадженню у виробництво нових сортів та гібридів, урожайність окремих культур збільшується понад 50%. Введення нових перспективних видів у виробництво - це запорука підвищення продуктивності праці, підвищення пристосованості рослин до несприятливих умов навколишнього середовища, стійкості до шкідників і, нарешті, підвищення якості одержаного виробництва. [22].

Підприємство ТОВ СГП «Лебедине» для покращення формування фінансових ресурсів зосередитися на наступних етапах:

1) планування та прогнозування грошових потоків: підготовка відповідних внутрішніх документів (бюджет грошових потоків, плановий звіт про рух грошових коштів, календар платежів тощо);

2) затвердження та виконання бюджету грошових потоків (дотримання його при організації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності);

3) контроль за виконанням бюджету грошових потоків та планових показників звіту про рух грошових коштів;

4) коригування планових значень відповідно до змін зовнішніх та внутрішніх умов виконання бюджету грошових потоків.

Створюючи фінансові ресурси, ТОВ СГП «Лебедине» слід звернути особливу увагу на такі питання:

1) збільшити та прискорити створення вхідного грошового потоку підприємства;

2) оптимізація початкового грошового потоку компанії з часом;

3) прогнозування та планування резерву ліквідності;

4) зниження фінансового ризику.

Пошук ефективних механізмів управління фінансовими ресурсами та забезпечення їх реальної інтеграції до системи ринкових відносин вимагає розробки конкретної фінансової стратегії на цьому етапі розвитку підприємства. У складі внутрішніх джерел створення власних фінансових ресурсів основне місце займає прибуток, який залишається у розпорядженні підприємства - він створює більшість власних фінансових ресурсів, забезпечує збільшення власного капіталу, а отже, і ринкової вартості підприємства. Амортизаційні збори також грають роль у внутрішніх джерелах, особливо на підприємствах з високою вартістю використаних основних фондів та нематеріальних активів; однак вони не збільшують власний капітал підприємства, а лише містять засоби його реінвестування. Інші внутрішні джерела не займають значної частки у створенні власних фінансових ресурсів компанії.

Важливою сферою зростання виробництва рослин, покращення якості та відновлення витрат є перехід до вирощування рослин з використанням інтенсивних технологій.

Інтенсивна технологія - це сукупність сільськогосподарських прийомів вирощування рослин, технологічних заходів та операцій, покликаних максимально збільшити біологічний потенціал продуктивності сільськогосподарських культур за рахунок підвищення ефективності природних та антропогенних факторів при мінімізації робочих та матеріальних ресурсів. [22]

Важливе місце в аналізі технології польових культур займає вивчення структури витрат. Порівняння структури витрат у різних варіантах технологій дозволяє виявити резерви для їх зменшення в деяких районах (табл. 3.1).

Дані таблиці 3.1 показують, що технологія економії ресурсів із меншими витратами матеріалів та трудових ресурсів завдяки більш повному впровадженню біологічного потенціалу озимої пшениці дозволяє отримати такий же високоякісний урожай зерна, що і у випадку з дорогими технологіями.

Прибуток компанії можна збільшити, використовуючи інтенсивні, напівінтенсивні та універсальні сорти зернових. Для цього господарства можна рекомендувати такі інтенсивні сорти озимої пшениці: Богданівка, Трипільська, Добрівна, Снігурка, Вінничанка, Сонечко, Переяславка, Наталка. Потенціал генетичної ефективності цих сортів становить 100-114 кг / га. Основна їх перевага - стабільність врожаю, невибагливість до умов і строків сівби, має високу екологічну пластичність. Це різновиди для всіх власників та видів господарювання.

Питання підвищення ефективності виробництва та збуту на підприємствах має велике значення, оскільки багато в чому залежить від величини прибутку та рентабельності, показники якої повністю характеризують фінансові результати та ефективність роботи підприємства в цілому. Найважливішим показником економічної ефективності підприємства є маса прибутку. Він складається із суми

грошових коштів, отриманих підприємством від продажу сільськогосподарської продукції та витрат, пов'язаних з її виробництвом та реалізацією.

Таблиця 3.1

Порівняння затрат при вирощуванні озимої пшениці за високо витратною і ресурсозберігаючою інтенсивними технологіями для ТОВ СГП «Лебедине»

Вид роботи	Інтенсивні технології		Економія ресурсів, або приріст урожаю при ресурсозберігаючій технології
	високо-витратна	ресурсозберігаюча	
Удобрення	PK ₉₀₋₁₂₀	PK ₄₅₋₆₀	Норма добрив зменшується за рахунок попередника
Посів	Норма висіву – 5-6 млн/га або 200-300 кг/га	Норма висіву – 3-4 млн/га або 120-200 кг/га	Економиться 100 кг/га насіння за рахунок поліпшення технології підготовки ґрунту і сівби + приріст зерна 3-4 ц/га
	Строк сівби – 10-25 вересня	Строк сівби – 30 вересня	Приріст зерна 2-4 ц/га
	Глибина сівби – 3-5 см	Глибина сівби – 2-3 см	Приріст зерна 1-2 ц/га
Захист рослин	Норма внесення – гербіциди 2-3 л/га, редантанти 4-6 л/га, фундазол 0,6-0,8 л/га + тілт 0,5 л/га	Норма внесення – редантанти 1,5-2,0 л/га	Норми витрат препаратів зменшуються за рахунок того, що боротьба з бур'янами, виляганням, хворобами здійснюється агротехнічними заходами
Догляд за посівами	Кількість проходів техніки не менше 6	Кількість проходів техніки не менше 3	Економиться паливо за рахунок зменшення кількості обробітків
Збирання врожаю	Роздільне або пряме комбайнування	Стационарний обмолот	Приріст урожаю 5-10 ц/га за рахунок відсутності втрат зерна при збиранні

Доходи від продажу залежать від кількості ринкової продукції та їх цін, ціна значною мірою - від попиту та пропозиції на кожен вид продукції, що виробляється компанією, її якість, канали збуту, дати продажу тощо.

Особливий фактор, що впливає на збільшення доходів від продажу, поліпшення якості продукції. Попит на продукцію високої якості, що поставляється на ринок, вищий, і вона продається за більш високою ціною. Нестандартна неякісна продукція має менший попит, залежить від неї, псується, і це змушує виробника продавати за нижчою ціною, що знижує прибуток, а в деяких випадках робить виробництво цього виду продукції не вигідним.

Фактори, що формують і мають великий вплив на величину прибутку, залишаються в постійному контакті, визначають один одного. З цієї причини зміна одного з них викликає відповідну зміну в інших. Наприклад, збільшення кількості проданого зерна за наявності попиту призводить до збільшення грошового потоку та прибутку. У той же час компанія може збільшити продажі зерна лише тоді, коли його виробництво збільшується за рахунок збільшення врожаю.

Асортимент та структура продукції - ще один фактор, що впливає на ефективність виробничої діяльності підприємства. Звичайно, компанія має право вибирати продукцію та обсяг виробництва, які вважає найбільш оптимальними. Однак, ефективність результатів буде залежати не стільки від внутрішніх резервів самого підприємства, скільки від потреб його споживачів. Обсяг та структура продукції повинні враховувати побажання споживача. Комплексний аналіз динаміки продажів деяких видів продукції дозволяє вибирати із загального обсягу тих товарів, які найбільш затребувані, а також визначити оптимальний обсяг виробництва.

Зважаючи на обмежені ресурси та важливість їх заощаджень, основними факторами, що визначають ефективність виробництва, є трудомісткі, матеріаломісткі та капіталомісткі продукти. Звідси впливає, що підприємство, що здійснює підприємницьку діяльність, повинно приділяти пильну увагу вдосконаленню технологій, спеціалізації та концентрації виробництва,

організації та оплати праці, впровадженню науково-технічного прогресу та досвіду.

Неодмінною умовою підвищення ефективності виробництва є наявність відмінного, якісного, високопродуктивного обладнання, яке відповідає передовим технологіям, постачання компанією високоякісної сировини. Тільки за цих умов можна ефективно використовувати основні засоби виробництва сільськогосподарських підприємств - землю. Постійне підвищення економічної родючості землі завжди важливе, оскільки її рівень залежить від урожаю, кількості та якості продукції, а також кількості пов'язаних із цим матеріалів та грошей. Однак якими б досконалими не були виробничі ресурси, їх віддача та ефективність виробництва збільшуватимуться лише за умови повного та інтенсивного використання цих ресурсів.

Одним з основних способів підвищення ефективності виробництва є поліпшення використання земель за рахунок підвищення їх родючості та збільшення врожайності. Цього можна досягти, впровадивши у виробництво нові технології, включаючи програмування врожаю, а також використання наукового прогресу та найкращої практики. У сучасних умовах дедалі важливішим стає розвиток хімії та санації, впровадження перспективних сортів та гібридів, захист ґрунту від водної та вітрової ерозії. Поліпшення використання земель зміцнить кормову базу, в той же час впровадження високопродуктивних порід тварин підвищить їх продуктивність.

Кінцеве виробництво компанії багато в чому залежить від скорочення витрат на матеріали. Зниження витрат на оплату праці та матеріального споживання через впровадження інтегрованих технологій механізації, економія ресурсів та енергії є головним фактором досягнення цієї мети.

Важливе місце в діяльності, пов'язаній з усім спектром продуктивності продукції, займає поліпшення якості та зберігання продукції. Збільшуючи якість продукції, зменшуючи втрати під час збору, транспортування та зберігання, ви можете збільшити продажі та збільшити грошовий потік на 25-30 відсотків.

Економічна ефективність вирощування озимої пшениці за різними
технологіями

Показники	Базова загальноприйнята технологія	Інтенсивна технологія	
		Високо- витратна	Ресурсо- зберігаюча
Урожайність, ц/га	33,5	73,8	68,7
Приріст урожайності, ц/га	-	40,3	35,2
Вартість валової продукції, грн/га	7945,5	9336,1	8986,9
Додаткова вартість валової продукції, грн/га	-	1390,6	1041,4
Витрати на 1 га, грн	3750	4497,7	4105,4
Додаткові витрати на 1 га, грн	-	747,7	355,4
Затрати праці на 1 ц зерна, люд.-год.	0,29	0,26	0,26
Собівартість 1 ц, грн	120,1	125,7	118,7
Прибуток з 1 га, грн	897,5	1390,5	1897,7
Рівень рентабельності, %	23,9	30,9	46,2
Окупність додаткових витрат, грн	-	1,9	2,9
Річний економічний ефект, грн/га	-	642,9	686
Коефіцієнт енергетичної ефективності по зерну	5,7	5,65	5,76

Дані в таблиці 3.2 показують високе відновлення витрат, яке було спрямоване на впровадження інтенсивних технологій. Незважаючи на додаткові витрати, збільшення врожаю забезпечило прибуток на 1 га завдяки дуже дорогій

технології 642,9 грн та ресурсозберігаючій технології - 686 грн. Результати досліджень свідчать про більш високу економічну ефективність ресурсозберігаючої технології, яка при забезпеченні меншої врожайності на 5,1 кг / га порівняно з дорогою технологією, але вартість на 1 га була нижчою на 392,3 грн. Через менші витрати прибуток на одиницю площі (1 897,7 грн.) Та рівень рентабельності (46,2%) значно вищі.

Ефективна організація планування в компанії полягає у створенні комплексної системи, що включає такі види планування:

- стратегічний;
- бізнес-планування;
- бюджетування.

Стратегічне планування пов'язане з досягненням довгострокових цілей та реалізацією глобальних напрямків розвитку. Розробляючи стратегічний план, управління підприємством у великих підрозділах визначає загальну концепцію компанії та програму діяльності на майбутнє. Завдання стратегічного планування - підтвердити фінансову прийнятність управлінських рішень, пов'язаних з реалізацією стратегічних цілей.

У бізнес-плануванні стратегічний план деталізований та формалізований. Бізнес-планування передбачає використання ресурсів підприємства для виробництва та продажу товарів для досягнення стратегічних цілей. Бізнес-планування включає блоки, такі як маркетинг, логістика, структура та ресурси компанії.

Бюджетування в основному докладно описує фінансову частину бізнес-плану, яка спрямована на забезпечення потоку ресурсів, що створює прийнятний рівень витрат для отримання достатнього прибутку. Три типи планів потрібно чітко координувати та підпорядковувати: на основі довгострокових стратегічних цілей та місії компанії розробляється бізнес-план як інструмент для досягнення цих цілей, а потім у процесі складання бюджету створюється система детальних планів з координацією та контролем. орієнтований на бізнес-план [23].

Бюджетування в сільському господарстві дає можливість оцінити технологічні особливості виробництва, види продукції, виробничі витрати, згідно з якими вони будуть вести облік управління та аналізувати відхилення, контролювати споживання ресурсів і грошей. Це означає, що бюджети охоплюють усі бізнес-процеси компанії, включаючи доставку, виробництво, продаж, управління грошовими потоками тощо. Бюджетування - це інструмент управління, а отже, планування та контроль.

Система бюджетування сільськогосподарських підприємств повинна включати такі типи бюджетів, як:

- поточні бюджети (операційні, операційні) (бюджет збуту, виробничий бюджет, бюджет запасів, бюджети прямих витрат, накладні витрати, вироблена та продана продукція, бюджети на адміністративні та інші витрати, бюджет фінансових результатів);

- фінансові бюджети (баланс бюджету, готівковий бюджет, бюджет капітальних інвестицій).

У той же час специфіка технологічних процесів збільшення біологічних ресурсів та сільськогосподарського виробництва та необхідність впливати на виробничий процес на деяких його етапах вимагають використання гнучких бюджетів у практиці сільськогосподарських підприємств.

Гнучкий бюджет - це бюджет, заснований на даних про заплановані доходи та витрати компанії на основі фактичних продажів. З метою створення гнучкого бюджету планові дані переглядаються та розробляється новий бюджет на обсяг дій, реально досягнутих у звітному періоді. Значення постійних витрат зазвичай залишається однаковим, а змінні витрати змінюються пропорційно змінам у діяльності.

Гнучкі бюджети дозволяють готувати звіти про ефективність, які порівнюють фактичні та бюджетні витрати з фактичним рівнем діяльності.

Гнучке бюджетування охоплює відповідну сферу діяльності і становить один рівень багаторівневого аналізу дисперсії. Бюджети корисні до і після, як інструмент планування та контролю витрат.

Гнучкі бюджети дозволяють приймати рішення за короткий час, що зазвичай зводиться до вибору альтернатив, вигідніших компанії з точки зору максимальної ефективності (ефективності), повернення завдяки оптимальному використанню матеріалів, роботи та фінансових ресурсів, виробництво буде найвищим.

Гнучкі бюджети мають три основні сфери використання:

при підготовці бюджетів на очікуваний рівень діяльності з метою отримання реальних результатів;

- обчислити суму витрат, яка буде відповідати фактичному обсягу діяльності, на основі якої складається звіт про результати діяльності;

- вони дозволяють прогнозувати фінансові результати на різних рівнях діяльності, їх можна використовувати для прогнозування фінансових результатів у значній кількості ймовірних ситуацій.

Щоб розробити гнучкий бюджет, необхідно скоригувати обсяг витрат відповідно до фактичного рівня діяльності.

На основі гнучких бюджетів приймаються оперативні та щоденні управлінські рішення для досягнення поточних, а не майбутніх цілей. Важливі нормативні, відповідні та незначні витрати.

Планується гнучкий бюджет, що ґрунтується на нормах і стандартах вартості життя, предметів і засобів праці, організації виробництва, крім того застосовуються встановлені екологічні, соціально-економічні та інші норми.

Процес підготовки гнучких бюджетів у сільськогосподарських підприємствах повинен складатися з взаємопов'язаних етапів:

- 1) конкретизація показників, які будуть використовуватися в бюджетах;
- 2) встановлення норм і стандартів витрат;
- 3) визначення розчинів (наприклад, рівнів активності);
- 4) розробка бюджетів у розрізі структурних підрозділів та підприємств загалом;
- 5) внесення будь-яких змін до бюджетів у разі виникнення нової ситуації (проблема, варіант) та коригування на основі запропонованих виправлень.

Гнучкі бюджети можуть мати різні типи та форми, а основними вимогами є простота, компактність, прозорість та універсальність. Види та форми бюджетів залежать насамперед від мети їх підготовки, специфіки підприємства та структури управлінського персоналу.

Конкретну форму бюджету обирає підприємство виходячи з того, що інформація, що надається в бюджеті, повинна бути повною та точною для користувача.

Основою для створення гнучкого бюджету, крім змін у розмірах діяльності, може бути заснована на зміні інших факторів протягом звітного періоду, таких як технологічні зміни. Крім того, для обчислення його показників одночасно можна використовувати декілька факторів, що особливо характерно для виробництва різних продуктів (наприклад, рослинних і тваринних продуктів).

Гнучкі сільськогосподарські бюджети включають:

- технологічні бюджети - відповідно до технології вирощування сільськогосподарської продукції: рослинництво - різна обробка ґрунту, різні культури тощо;

- бюджети матеріальних витрат - забезпечення матеріальних ресурсів у розрізі власного та придбаного інвентарю (різні варіанти: вартість насіння, добрив за різними цінами, видами, кількістю та залежно від виду продукції);

- бюджети витрат на оплату праці - забезпечення трудовими ресурсами (різні варіанти: штатні працівники, сезонні працівники, порівняння їх трудових витрат при вирощуванні різних рослин).

Гнучкі показники бюджету підходять для подальшого порівняння з фактичними даними, і отримані таким чином відхилення можуть бути використані для визначення ефективності та результативності структурних підрозділів.

Ефективність центрів відповідальності оцінюється шляхом обчислення гнучкого відхилення бюджету, тобто визначення різниці між фактичною сумою та гнучкою сумою бюджету. Ці відхилення характеризують вплив інших

факторів на відміну від розміру бізнесу на всі показники підприємницької діяльності компанії. Гнучке бюджетування - це ключ до забезпечення зворотного зв'язку для контролю та управління. Перевага цього виду бюджету полягає в тому, що він виключає вплив величини фактору діяльності, яка може бути поза контролем та відповідальністю керівника конкретного підрозділу, на динаміку доходів і витрат у звіті про виконання бюджету.

Під час складання бюджету можна використовувати контроль зворотного зв'язку - порівняння бюджету та фактичних результатів, а контроль за прямим зв'язком - порівняння бажаних результатів (цілей) з бюджетом. Оскільки контроль зворотного зв'язку вимагає реальних результатів, невідомих до події, він є ретроспективним. З іншого боку, пряме спілкування орієнтоване на майбутнє.

Тому виявлення відхилень, а отже, і контроль у сільському господарстві, рекомендується проводити щомісяця. Це контроль, який допомагає виявити можливості для поліпшення фінансової та виробничої діяльності підприємства та напрямків планування в цілому.

При впровадженні гнучкого планування в сільськогосподарській практиці виникають проблеми, пов'язані з нереальністю фінансових планів (необґрунтовані дані про продажі, значні потреби у фінансуванні), ефективністю їх підготовки, прозорості планів, впровадження (реалізація планів - ступінь їх виконання з точки зору забезпечення необхідних фінансових та матеріальних ресурсів).

Основна модель управління грошовими потоками - прогнозування та планування валових та чистих грошових потоків підприємства з точки зору його господарської діяльності для забезпечення постійної платоспроможності у плановому періоді.

План грошових доходів і витрат розробляється в компанії в такому порядку:

вилучені та залучені кошти на операційну діяльність підприємства аналізуються, тому що ряд показників цього плану слугує відправною точкою, перш ніж звертатися до розвитку інших його елементів.

розробка планових норм надходження та витрачання коштів на інвестиційну діяльність підприємства (прийняття планових грошових потоків за операційну діяльність). Цей етап ревізованого підприємства не є необхідним, оскільки підприємство працює лише.

Планові показники доходів та витрат коштів на фінансову діяльність компанії, які необхідні для забезпечення джерел зовнішнього фінансування інноваційної та операційної діяльності в наступні періоди.

Прогнозуються валові та чисті грошові потоки, а також динаміка залишків грошових коштів на всьому підприємстві.

Протягом року можуть виникнути непередбачені обставини, які потребують негайної зміни цілі, що відповідає ситуації. Прогнозування - це програма заходів, виражена у вартісних показниках продажу товарів та їх придбання. Програма дій повинна передбачати тимчасову та функціональну координацію різних дій.

Можна зробити прогноз готівки на будь-який період. Короткострокові прогнози зазвичай робляться щомісяця. Якщо грошовий потік не передбачуваний, змінюється нерівномірно, рекомендується робити прогнози ще на коротший період. Чим довший прогноз, тим менше шансів він стане досяжним.

Планування готівки складається переважно з чотирьох частин:

розділ доходів, який включає залишок грошових коштів на початок періоду, надходження грошових коштів від клієнтів та інші статті доходу.

розділ грошових витрат, який відображає всі типи грошових потоків на наступний місяць.

надлишок або дефіцит розділу коштів - різниця між доходами та витраченими грошима.

фінансовий розділ, в якому детально описані статті позикових коштів та їх повернення на наступний період.

Планування допомагає зрозуміти загальні потреби коштів; прийняти рішення про раціональне використання ресурсів; проаналізувати значні відхилення в плануванні позицій та оцінити їх вплив на фінансові результати діяльності компанії; визначення потреби в сумі та даті позикових коштів; спостерігати за зміною суми грошових потоків, яка завжди повинна бути на рівні, достатньому для погашення зобов'язань, якщо це вимагається.

Проведемо очікуване короткострокове планування грошових потоків ТОВ СГП «Лебедине» на 1 півріччя наступного року.

Спочатку проведемо очікуване короткострокове планування надходження грошових потоків на рік з урахуванням зростання цін на сільськогосподарську продукцію та з розподілом платежів за товар наступним чином: 30% у перший місяць, 63 % - у другий та 17% у 3 місяць на підставі результатів діяльності попереднього періоду з плануванням темпу росту 30% на рік (таблиця 3.3).

Окрім цього, планується отримати погашення дебіторської заборгованості перші три місяці не менш ніж 10% від фактичної суми на кінець року.

Таблиця 3.3

Прогнозування очікуваних отриманих коштів на I півріччя 2020 року, тис.

грн.

Найменування	1	2	3	4	5	6	Всього
Запланований продаж насіння							
всього	500	2000	2700	2900	2100	2500	12700
Поступлення від продажу кожного місяця							
1	150	315	85				550
2		600	1260	340			2200
3			810	1701	459		2970
4				870	1407	493	2770
5					630	1675	2305
6						750	750
сума заборгованості попередніх періодів	822,8	822,8	822,8				2468,4
всього отримано	972,8	1737,8	2977,8	2911	2496	2918	14013,4

Надходження в перший місяць року очікуються на найменшому рівні, так як зазвичай в січні найменші продажі насіння пшениці, рапсу, ячменю. За перше півріччя планується отримати надходжень у сумі 14013,4 тис.грн.

Погашення кредиторської заборгованості відбувається в такому порядку: 50% - першого місяця, 50% - другого. Заробітну плану персоналу планується виплачувати в такому порядку: 80% поточного місяця, і 20% - наступного. На оплату праці підприємство планує витратити суму на рівні попереднього року з урахуванням росту заробітної плати на 10% (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Прогнозування очікуваних вибуття коштів за I півріччя 2020 року

Найменування	1	2	3	4	5	6	Всього
сума затрат на закупку насіння	2000	4000	4000				10000
витрати по закупках кожного місяця							
1	1000	1000					2000
2		2000	2000				4000
3			2000	2000			4000
4							
5							
6							
сума заборгованості з попереднього періоду	1500						1500
всього виплачено	3500	3000	4000	2000	0		11500
Сума витрат на оплату праці	50	100	200	200	200	200	950
Виплати заробітної плати кожного місяця							
1	40	10					50
2		80	20				100
3			160	40			200
4				160	40		200
5					160	40	200
6						160	160
заборгованість з попереднього періоду	6,8						6,8
всього виплачено	46,8	90	180	200	200	200	916,8
всього витрат	3046,8	3590	4180	2200	200	200	12416,8

Згідно договорів про постачання продукції, підприємство планує придбати матеріалів на суму 11000 тис. грн. та виплатити заробітну плату 916,8 тис.грн. Спланувавши очікуваних доходів та витрат грошей, зробимо прогноз грошового потоку ТОВ СГП «Лебедине» (табл. 3.5)

Таблиця 3.5

Прогноз очікуваного руху грошових засобів по основній діяльності ТОВ СГП «Лебедине» на I півріччя 2020 року

Найменування	2020 рік						Всього
	1	2	3	4	5	6	
виручка від реалізації поточного періоду	150	915	2155	2911	2496	2918	11545
виручка від реалізації попереднього періоду	822,8	822,8	822,8				2468,4
всього отримали грошових засобів	972,8	1737,8	2977,8	2911	2496	2918	14013
закупка насіння	2500	3000	4000	2000	0		11500
виплата заробітної плати	46,8	90	180	200	200	200	916,8
інші витрати	100	100	100	100	100	100	600
всього витрат	2646,8	3190	4280	2300	300	300	13017
надлишок (дефіцит) грошових коштів	-1674	-1452,2	-1302	611	2196	2618	996,6

Виходячи з результатів планування, компанія може відчувати дефіцит грошових коштів з першого по третій місяць планового року, тому компанія може звернутися до банку за короткостроковим фінансуванням у цей період. Але через п'ять місяців компанія матиме позитивний залишок грошових коштів та зможе повернути банківський кредит.

Платіжний баланс готується у вигляді фінансового плану з розбивкою та декадною розподілом щоквартальних надходжень та витрат грошових коштів, а також з урахуванням можливих витрат та змін обсягу виробництва.

Фінансовий план реалізується безпосередньо в процесі фінансово-господарської діяльності, забезпечуючи стабільну платоспроможність підприємства за допомогою оперативного фінансового планування. З цією метою рекомендується залишок грошових надходжень - оперативний фінансовий план

Таким чином, постійний оперативний контроль, що здійснюється за допомогою платіжного балансу, є надзвичайно важливим засобом створення фінансових ресурсів на підприємстві.

3.2. Планування результатів діяльності ТОВ СГП «Лебедине» на основі екстраполяції минулих подій

Екстраполяційні методи застосовуються стосовно стабільного розвитку підприємства (або деяких показників його діяльності) або за наявності сезонних чи циклічних коливань із чіткою тенденцією. Під тенденцією (від англ. Trend - напрям, тенденція) розуміється довгострокова тенденція зміни економічних показників в економічному прогнозуванні. Якщо розвиток показників фінансово-господарської діяльності підприємства в попередні періоди характеризувався значною нестабільністю та значними коливаннями фінансових показників, то їх екстраполяція на майбутні періоди буде неможливою і неможливою.

Можна виділити три основні групи методів прогнозування за допомогою екстраполяції: методи обчислення засобів; екстраполяція тенденцій; експоненціальне згладжування.

Методи визначення середніх значень. Показники прогнозу часто розраховуються як середнє значення відповідних показників за попередні періоди. Середні значення обчислюються в основному за алгоритмом простої середньої арифметичної чи середньозваженої арифметичної. Найбільш поширеним у процесі прогнозування є метод визначення ковзної середньої величини, за допомогою якого показники прогнозу обчислюються як середні значення відповідних показників за n попередніх періодів (замість рядів). Кожен наступний показник прогнозу обчислюється на основі значень, отриманих за 3, 4, ... n попередніх періодів, замінюючи значення найбільш віддалених періодів новими.

Екстраполяція тенденцій. Екстраполяція тенденції розуміється як

продовження тенденції, виявленої в процесі аналізу поза серією динаміки, побудованої на основі емпіричних даних. Умовою використання цього методу прогнозування є стабільність факторів, що формують виявлену тенденцію, а головним моментом є виявлення тенденційних характеристик досліджуваного ряду динаміки. Існують різні способи обчислення тенденції в теорії та практиці. Один з них - метод найменших квадратів. Якщо спостерігається більш-менш стабільна лінійна залежність між значенням досліджуваного показника (x) та часовим інтервалом (t), для виявлення тенденції доцільно побудувати лінію, описану лінійною регресією [24]:

Перед підприємством поставлено завдання здійснити прогнозні розрахунки надходжень від реалізації продукції, собівартість продукції, витрати та спрогнозувати величину прибутку (збитків) для складання фінансового плану на 2020 р.

В таблиці 3.6 наведені дані на основі яких здійснюється фінансове планування та прогнозування прибутку ТОВ СГП «Лебедине»

Таблиця 3.6

Фактичні показники для проведення планування та прогнозування прибутку ТОВ СГП «Лебедине», тис. грн.

Рік	Фактичні показники виручки від реалізації	Фактичні показники собівартості	Фактичні показники адміністративних витрат
2017	15667	10813	2583
2018	24725	15880	2725
2019	19408	20609	3052

Зв'язок між фактичними доходами та витратами та фактором часу показаний побудовою різних типів ліній тренду. Це робиться для визначення того, який рядок буде більш точно відображати подальший стан збільшення прибутку (збитків). Вибір найбільш адекватної однофакторної моделі

співвідношення між реальними коефіцієнтами припливу грошових коштів (y) та коефіцієнтом часу (x) ґрунтується на коефіцієнті детермінації (R²), який показує близькість взаємозв'язку.

Адекватною являється побудова поліноміальної моделі, яка представлена на рисунку 3.1.

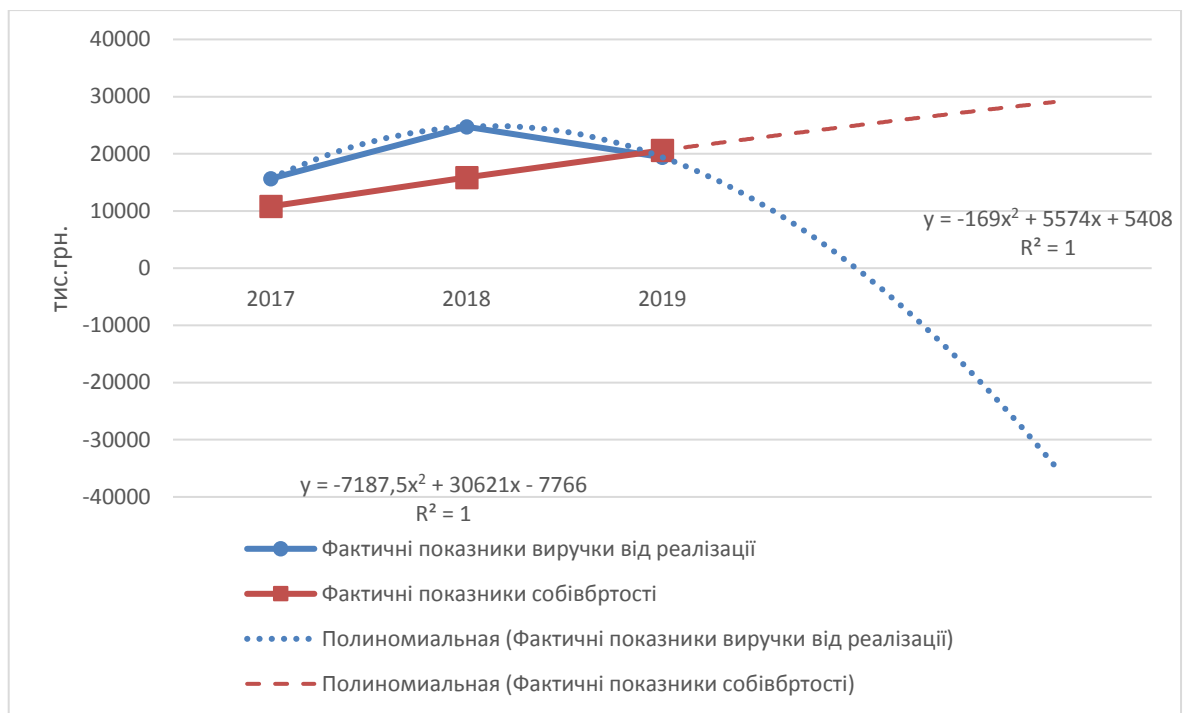

Рис. 3.1. Поліноміальна однофакторна модель прогнозування виручки від реалізації та собівартості ТОВ СГП «Лебедине»

Як бачимо з рисунку 3.1 простежується різке зниження виручки від реалізації, так рост собівартості продукції, що для підприємства є достатньо критичним сигналом, так як зниження виручки від реалізації може призвести до банкрутства підприємства. Але прогноз негативної виручки не є приємним, тому будемо використовувати інший тренд, а саме логарифмічний. Його достовірність буде нижча, але цей прогноз є сприятним для підприємства.

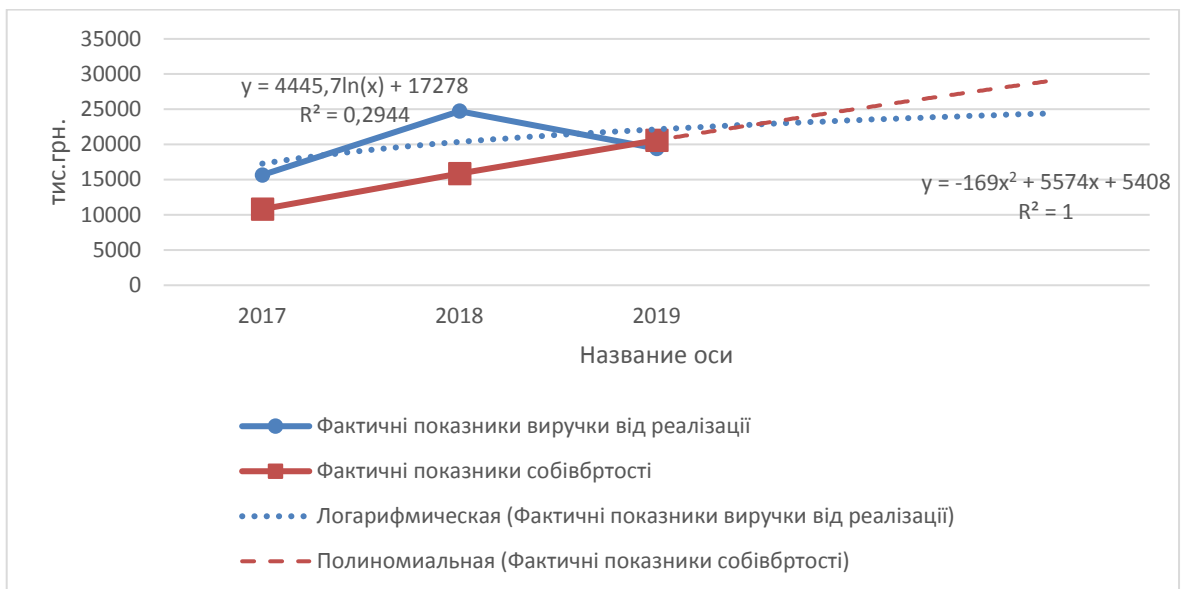

Рис. 3.2. Поліноміальна однофакторна модель прогнозування собівартості та логарифмічна модель прогнозування виручки від реалізації ТОВ СГП «Лебедине»

На жаль, прогноз виручки від реалізації за логарифмічною моделлю має нижчий темп росту, ніж собівартість, що також може вплинути на негативне значення валового прибутку підприємства.

На рис.3.3 представимо прогноз адміністративних витрат підприємства, а на рис. 3.4 прогноз витрат на збут. Як бачимо, їх значення теж прогнозується до зростання у майбутніх періодах.

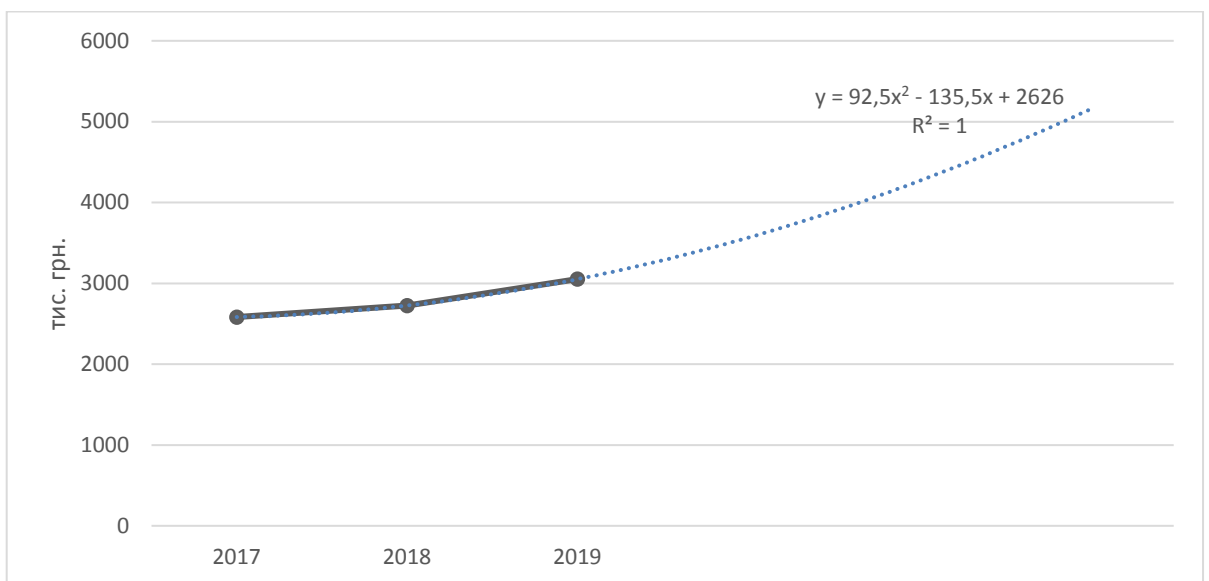

Рис. 3.3. Поліноміальна однофакторна модель прогнозування адміністративних витрат ТОВ СГП «Лебедине»

Прогноз адміністративних витрат на 2020-2021 роки є негативним, оскільки прогнозується значне їх збільшення, що на тлі зростання собівартості та зниження виручки від реалізації може призвести до значних збитків. Підприємство повинно розробляти заходи щодо зниження собівартості, нарощування виторгу від реалізації та зниженню адміністративних витрат, які покликані захистити підприємство від банкрутства.

Результат планування на основі екстраполяції минулих років, переведений в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Планування результатів діяльності ТОВ СГП «Лебедине» на основі екстраполяції минулих років

Показник	2019 рік, тис. грн.	Прогноз на 2020, тис. грн	Прогноз на 2021, тис. грн	Темп росту на 2020, %	Темп росту на 2021, %
Виручка від реалізації	19408	23441	24433	120,78	104,23
Собівартість продукції	20609	25000	29053	121,31	116,21
Валовий прибуток	-1201	-1559	-4620	129,80	296,35

Таким чином, планування діяльності на основі екстраполяції минулих років показало, що виручка від реалізації на наступний рік може зрости на 20% з подальшим зростанням ще на 4% в 2021 році.

Майже аналогічна тенденція зі собівартістю, тільки її зростання може відбуватися більш швидше в 2021 році – 16%. Негативним в прогнозі є те, що зростання собівартості без дієвих заходів може призвести до зростання негативного значення валового прибутку, яке відбуватися дуже швидкими темпами росту – 2020 рік – 29%, та подальший ріст на 196% (рис. 3.4). Негативне значення валового прибутку призведе до постійних збитків підприємства.

Враховуючи специфіку сфери діяльності, вважаємо за доцільне реалізацію заходів зі зниження витрат за такими статтями, як матеріальні витрати, витрати

на оплату праці та адміністративні витрати. Перші два напрями включаються в собівартість реалізованої продукції, тому сприятимуть зменшенню її рівня.

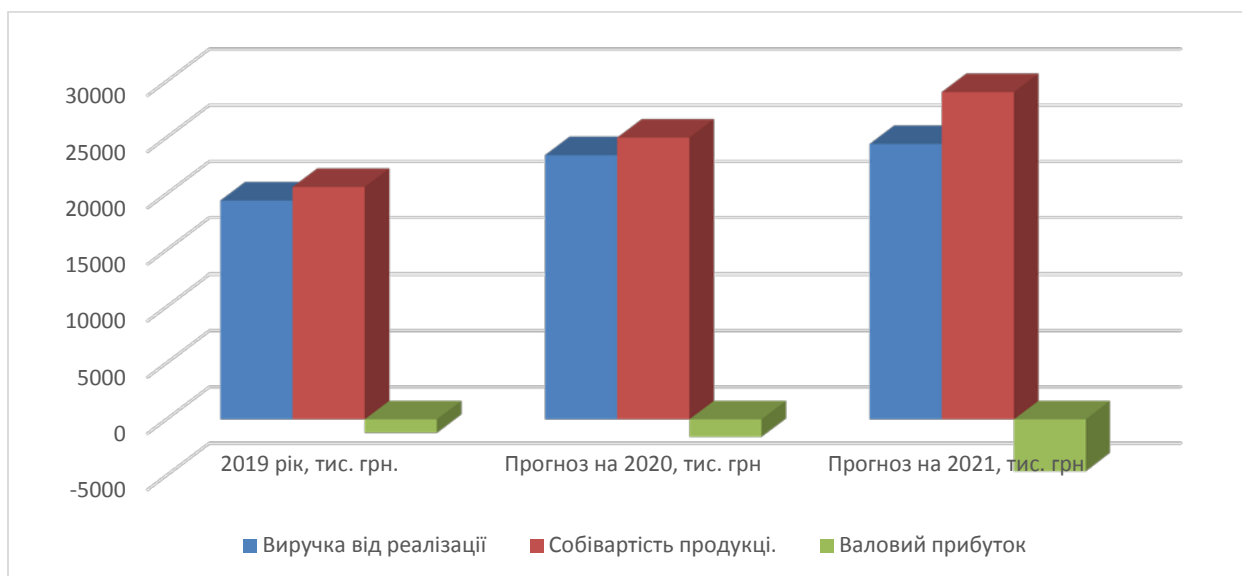

Рис. 3.4. Динаміка прогнозних значень діяльності підприємства методом екстраполяції минулих періодів

Таким чином, для більш ефективного планування собівартості та визначення шляхів її зниження краще використовувати метод, при якому враховуються основні напрями діяльності підприємства, які дозволяють змінювати елементи собівартості за статтями.

3.3. Планування варіантів фінансової діяльності підприємства

Щоб розширити свій бізнес, підприємство може купувати нову сільськогосподарську техніку, що дозволяє збільшити асортимент продукції та поліпшити її якість. Але враховуючи наявність збитків та неплатоспроможний фінансовий стан підприємства, купувати техніку підприємство за власні кошти не зможе. Так як підприємство не має вільної готівки, тому нові активи повинні фінансуватися іншим чином. У таких випадках можливе запропонувати використання кредиту банку або лізинг. Тому підприємство може прийняти

рішення про придбання сільськогосподарської техніки, а саме сільськогосподарський комбайн John Deere 2264 вартістю 1050 тис.грн в кредит або фінансовий лізинг.

З огляду на поточну ситуацію на ринку сільськогосподарська техніка в Україні, що підлягає значним обмеженням банківські позики та наявність високих процентних ставок та через відсутність довіри до банківського сектору було прийнято рішення використовувати форму фінансування діяльності як лізинг. Крім того, поточний фінансовий стан не сприяє нарощуванню кредитних витрат.

Щоб переконатися, що лізинг вигідніше ніж запозичення, зробимо наступні розрахунки.

Порівняльні розрахунки за двома варіантами базуються на наступних умовах:

- вартість 1050 тис.грн. за договором фінансового лізингу з повною амортизацією, норма амортизаційних відрахувань на повне відновлення – 20%;

- витрати з поточного ремонту комбайну здійснює лізингодавець у розмірі щорічної суми 15 тис.грн. у перші три роки та 20 тис. грн. у два останніх відповідно за договором фінансового лізингу.

- винагорода лізингодавця, що включає його витрати і прибуток, фонд оплати праці та загальногосподарськ і потреби лізингової компанії, становить 10% річних (від середньої вартості майна);

- ставка податку на прибуток – 18%;

- ставка ПДВ –20%;

- підприємство для купівлі комбайну може скористатися кредитом на суму 1050 тис.грн. під 21% річних з терміном погашення 5 років.

Розрахунок витрат підприємства з придбання комбайну за рахунок кредиту наведено в табл. 3.8. Загальна сума виплат по кредиту складає 1739 тис. грн.

Розрахунок витрат з придбання комбайну за рахунок кредиту

Роки	Кредит			
	усього виплат	у тому числі		Залишок заборгованості
		%	погашення боргу	
1	441,0	231,0	210,00	840,0
2	394,8	184,8	210,00	630,0
3	348,6	138,6	210,00	420,0
4	302,4	92,4	210,00	210,0
5	252,0	42,0	210,00	0,0
Усього	1739	688,80	1050,00	-

Тепер проведемо розрахунок витрат з придбання комбайну у лізинг.

У сучасних умовах дефіциту власних коштів для розвитку українських підприємств особливого значення набувають лізингові способи фінансування інвестицій.

Лізинг - це сукупність майнових та фінансових відносин на придбання нерухомості в інвестиційних цілях, а потім їх передача користувачеві для використання за плату, зберігаючи при цьому право власності на покупця. Основою лізингових відносин є вигідне використання проданого майна шляхом отримання тимчасового права на його використання, що по суті відрізняє лізинг від інших способів фінансування розвитку бізнесу [23].

Розрахунок загальної суми витрат та щорічних виплат по лізингу здійснюється за формулою:

$$ЛП = АВ + ІВ + ВЛ + ДП + ПДВ, \quad (3.1)$$

де $АВ$ – величина амортизаційних відрахувань, належних лізингодавцю в поточному році;

$ІВ$ – інвестиційні витрати лізингодавця, що включають витрати на митне

оформлення, утримання і обслуговування предмета лізингу, передачу його в експлуатацію, на навчання персоналу лізингоодержувача роботі на орендованому майні і т.д.;

ВЛ – винагорода лізингодавцю за надання майна за договором;

ДП – плата за додаткові послуги лізингоодержувачу, надані договором лізингу;

ПДВ – податок на додану вартість, який сплачується лізингоодержувачем за послуги лізингодавця відповідно до чинного законодавства.

Розмір амортизаційних відрахувань на комбайн визначається методом рівномірного нарахування амортизації (табл. 3.9).

Загальна сума лізингових платежів визначається в наступному порядку (табл. 3.10).

Лізингові платежі відповідно до проведених розрахунків знижуються від 380,4 тис. грн. в перший рік до 294,8 тис. грн. в останній рік.

Розмір лізингових внесків при рівномірних нарахуваннях на рік становить:

$$ЛВ_2 = 1673,8 \div 5 = 334,76 \text{ тис.грн.}$$

Таблиця 3.9

Розрахунок амортизаційних відрахувань та середньорічної вартості комбайну, тис. грн.

Роки	Вартість майна на початок року(ОСн)	Сума амортизаційних відрахувань (АВ)	Вартість майна на кінець року(ОСк)	Середньорічна вартість майна(КРt)
1	1050	210	840	945
2	840	210	630	735
3	630	210	420	525
4	420	210	210	315
5	210	210	-	105

Таблиця 3.10

Розрахунок лізингових платежів

Роки	Амортизаційні відрахування	Винагорода лізингодавця	Додаткові послуги	Лізингові платежі з урахуванням ПДВ
1	210	94,5	15	380,40
2	210	73,5	15	355,20
3	210	52,5	15	330,00
4	210	31,5	20	313,40
5	210	10,5	20	294,80
Всього	1050	262,5	85	1673,8

Структура лізингових платежів при спадною і зростаючої стратегії виплат характеризується значною зміною частки щорічних внесків – від 18 до 22% загальної суми, що обумовлює їх разновигідність для лізингодавця і лізингоодержувача при розрахунку їх поточної (сучасної) вартості. Розрахунок витрат з придбання комбайну у лізинг представлений в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Розрахунок витрат на придбання комбайну в лізинг

Роки	Лізингові платежі		
	зменшуючі	рівномірні	збільшуючі
1	380,40	334,76	294,80
2	355,20	334,76	313,40
3	330,00	334,76	330,00
4	313,40	334,76	355,20
5	294,80	334,76	380,40
Всього	1673,8	1673,8	1673,8

Лізингові платежі, розподілені в порядку зменшення, зростання і рівномірно по роках, відносяться на собівартість продукції.

Порівняльні розрахунки витрат на придбання комбайну на умовах лізингу і за рахунок кредиту в поточних цінах наведені в табл. 3.12. При порівнянні поточної вартості витрат за різними варіантами вибирається найменша вартість, відповідна більш ефективному способу придбання комбайну. У порівнянні з придбанням комбайну за рахунок кредиту вартість придбання становить 1739 тис. грн., на відміну від цього, вартість придбання в лізинг становить 1673 тис. грн., що свідчить про ефективність лізингу.

Таблиця 3.12

Порівняння лізингу з покупкою за рахунок кредиту

Роки	Загальні витрати			
	на покупку в кредит	по лізингу з виплатами		
		зменшуючі	рівномірні	збільшуючі
1	441,0	380,40	334,76	294,80
2	394,8	355,20	334,76	313,40
3	348,6	330,00	334,76	330,00
4	302,4	313,40	334,76	355,20
5	252,0	294,80	334,76	380,40
Усього	1739	1673,80	1673,80	1673,80

Таким чином, порівняльна оцінка лізингової операції і кредитної угоди свідчить про фінансові переваги придбання комбайну у лізинг, істотному зниженні загальної його вартості і досягненні економічного ефекту при незначних розмірах стартового капіталу

Крім обґрунтування вибору лізингу в якості джерела фінансування придбання комбайну, також можна оцінити ефективність введення його в експлуатацію для ТОВ СГП «Лебедине».

Придбання комбайну John Deere 2264 дозволить підприємству скоротити витрати на оренду в планованому періоді, що викличе зменшення накладних

витрат, за рахунок відносного зменшення їх умовно-постійної частини у зв'язку із зростанням обсягу виробництва зернових культур.

При використанні комбайну John Deere 2264 підприємство зможе збільшити обсяг виробництва на 10%, тим самим знизити їх собівартість за рахунок проведення польових робіт вчасно з урахуванням погодних умов без можливих затримок.

Для отримання додаткового прибутку підприємству можна запропонувати, крім використання комбайну в основній діяльності, здавати його в оренду.

Розрахунок доходу від здачі комбайна в оренду представлений в табл. 3.13

Таблиця 3.13

Розрахунок прибутку від здачі комбайну в оренду, грн.

Найменування	За 1 га	За зміну 100 га	За місяць 30000 га
Виручка від здачі в оренду	800	80000	2400000
Витрати на експлуатацію	300	30000	900000
Дохід від оренди	500	50000	1500000

Виходячи з розрахунків табл. 3.13, від здачі в оренду комбайна підприємство отримає 1500 тис. грн. додатково валового прибутку в місяць.

Таким чином, розглянувши варіанти формування та використання позикового капіталу шляхом лізингу або шляхом отримання кредиту було визначено, що в досліджуваному випадку більш ефективним буде отримання комбайну у лізинг, які забезпечать більший прибуток при його залучені з незмінною нормою прибутку та більшу ефективність з постійною нормою прибутку.

Висновки по розділу 3

Пошук шляхів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства призвів до наступних висновків. Основними напрямками

державної підтримки АПК за рахунок державного бюджету є наступні: пряма бюджетна державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників у вигляді субсидій, дотацій і компенсацій; державна підтримка короткострокового грошового кредитування сезонних витрат товаровиробників АПК на пільгових умовах (на поворотній основі), а також такі форми державної бюджетної підтримки, як відшкодування різниці в процентних ставках по кредитах, що залучаються сільськогосподарськими товаровиробниками в банках, і кошти на формування фінансово-кредитної системи обслуговування товаровиробників АПК; державна підтримка забезпечення підприємств і організацій агропромислового комплексу машинобудівною продукцією на основі довгострокової оренди або лізингу (на поворотній основі); спеціалізована державна підтримка за окремими напрямками: розвиток фермерства, створення сезонних накопичень запасних частин, фонду насіння та ін.; державне безповоротне фінансування капітальних вкладень, інвестицій в рамках державних цільових програм; поворотне державне фінансування капітальних вкладень, а також надання державних гарантій за залученими інвестиційними кредитами.

Проведено короткострокове планування грошових потоків ТОВ СГП «Лебедине» на 1 півріччя наступного року. Виходячи з результатів планування, підприємство може відчувати дефіцит грошових коштів з першого по третій місяць планового року, тому може звернутися до банку за короткостроковим фінансуванням у цей період. Але через п'ять місяців підприємство матиме позитивний залишок грошових коштів та зможе повернути банківський кредит.

Планування діяльності на основі екстраполяції минулих років показало, що виручка від реалізації на наступний рік може зрости на 20% з подальшим зростанням ще на 4% в 2021 році. Майже аналогічна тенденція зі собівартістю, тільки її зростання може відбуватися більш швидше в 2021 році – 16%. Негативним в прогнозі є те, що зростання собівартості без дієвих заходів може призвести до зростання негативного значення валового прибутку, яке відбуватися дуже швидкими темпами росту – 2020 рік – 29%, та подальший ріст

на 196% Негативне значення валового прибутку призведе до пояснених збитків підприємства.

Порівняльні розрахунки витрат на придбання комбайну на умовах лізингу і за рахунок кредиту. При порівнянні поточної вартості витрат за різними варіантами вибирається найменша вартість, відповідна більш ефективному способу придбання комбайну. У порівнянні з придбанням комбайну за рахунок кредиту вартість придбання становить 1739 тис. грн., на відміну від цього, поточна вартість придбання в лізинг становить 1673,8 тис. грн., що свідчить про ефективність лізингу.

Придбання комбайну John Deere 2264 дозволить підприємству скоротити витрати на оренду в планованому періоді, що викличе зменшення накладних витрат, за рахунок відносного зменшення їх умовно-постійної частини у зв'язку із зростанням обсягу виробництва зернових культур.

Таким чином за результатами планування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства можна зробити наступний висновок. Негативні результати в 2020 році можуть бути збережені й у наступному періоді. Тому підприємству необхідно впроваджувати інтенсивні технології виробництва та скорочувати витрати з метою отримання прибутку.

ВИСНОВКИ

Господарська діяльність опосередковується рухом фінансових ресурсів. Для її здійснення підприємство потребує певного обсягу фінансових надходжень, відповідних способів фінансування, визначених джерел надходження і напрямів використання фінансів.

Обсяг і структура фінансових ресурсів безпосередньо пов'язані з рівнем розвитку та ефективністю виробництва. Формування раціональної структури джерел фінансових ресурсів необхідне для фінансування встановлених обсягів витрат і забезпечення запланованого рівня доходів. Здійснення витрат і формування доходів лежить в основі фінансової діяльності підприємств та забезпечується за рахунок фінансових ресурсів, які знаходяться в розпорядженні підприємств. Підсумки фінансової діяльності відображаються у фінансових результатах – прибутках або збитках. При цьому важливою є проблема залучення оптимального обсягу фінансових ресурсів за найменших витрат, адже максимальна їх концентрація не гарантує автоматичного отримання найбільших фінансових результатів, тобто найбільшого прибутку. Таким чином, центральне місце в системі управління підприємств має відводитися ефективному механізмові формування й використання фінансових ресурсів.

Фінансовий результат діяльності підприємства характеризує: якість управління, ефективність господарювання; приріст фінансових ресурсів.

Дослідження питання щодо формування та розвитку фінансової діяльності проводилось на базі ТОВ СГП «Лебедине».

У результаті проведення аналізу ТОВ СГП «Лебедине» встановлено наступне. Проведено детальний аналіз фінансового стану ТОВ СГП «Лебедине» за 2017 – 2019 рр. В ході аналізу було використано вертикальний та горизонтальний аналіз пасиву та активу балансу, порівняльний аналіз та методами комплексної оцінки для визначення показників рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності. В результаті аналізу виявлено проблемні аспекти активу балансу: запаси та дебіторська заборгованість.

На основі проведеного горизонтального аналізу можна виявити позитивні зміни в активі балансу підприємства. У структурі активу балансу підприємства частка необоротних активів коливається від 17.48% до 26.5%, а оборотних - відповідно від 73.5% до 82.52%. Основну частину в необоротних активах займають основні засоби, а оборотних активів складають запаси, дебіторська заборгованість.

Основні засоби протягом аналізованого періоду мають позитивну динаміку. У 2018 році сума основних засобів становить 6546 тис. грн., а у 2017 році - 6381 тис. грн., тобто сума основних засобів зросла на 165 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 2,59%. В цілому необоротні активи підприємства коливаються.

Запаси також в динаміці мають тенденцію до коливання. Так у 2017 р. сума запасів становить 10521 тис. грн., а станом на 2018 р. – 16564 тис. грн. Тобто за рік сума запасів збільшилась на 6043 тис. грн., тобто на 57,44%. У 2019 р. сума запасів знизилась до 14361 тис. грн., тобто на -2203 тис. грн., що становить 13,3%. Дана динаміка є одним із негативних характеристик балансу підприємства. Дане явище вказує на те, що підприємство скоріш за все скорочує виробничі запаси унаслідок скорочення діяльності. Дебіторська заборгованість постійно збільшується.

Результати аналізу свідчать про те, що сума власного капіталу за 2017 – 2019 рр. поступово зростала до 2018 року і має позитивну динаміку. У 2017 р. власний капітал підприємства складав 15848 тис. грн., у 2018 р. власний капітал становив 21438 тис. грн., відповідно зріс на 5590 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні становить 35,27%. У 2019 р. в порівнянні з 2018 р. власний капітал підприємства зменшився на -4265 тис. грн. (19,9%) та становить 17173 тис. грн.. Збільшення власного капіталу а 2018 році є позитивною характеристикою для підприємства та вказує на підвищення фінансової стійкості, але подальше зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості.

Найбільшу частку в структурі пасиву підприємства займає власний капітал та становить 65,81% потім поточні зобов'язання та забезпечення – 20,14% та

найменша частка довгострокових зобов'язань та забезпечень, що становили – 14,04%. У 2018 р. ситуація майже не змінилась, частка поточних зобов'язань та забезпечень (20,6%), та збільшилась частка власного капіталу (69,19%), та зменшилась частина довгострокових зобов'язань та забезпечень (10,05%).

На основі проведеного аналізу необхідно сказати, що протягом 2017-2018 рр. ТОВ СГП «Лебедине» знаходилось на межі фінансової нестійкості, про що говорить нестача власних оборотних коштів для формування запасів і витрат, але вона компенсується за рахунок довгострокових та короткострокових зобов'язань для формування запасів і витрат. Тобто можна сказати, що підприємство має нормальну платоспроможність, не залежить від кредиторів та ефективно використовує залучені кошти.

Протягом 2018 – 2019 рр. баланс підприємства не був абсолютно ліквідним, оскільки перший показник не відповідає нормативам, тобто показники активу балансу є меншими за показники пасиву балансу. Тож, можна сказати, що за досліджений період підприємство не мало змоги оперативно за рахунок своїх платіжних коштів погасити борги, тобто підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю.

Також проведений аналіз фінансових результатів за 2017 – 2019 рр. ТОВ СГП «Лебедине». У 2019 р. підприємство в результаті своєї діяльності отримало збиток у розмірі -4315 тис. грн. У 2018 р. підприємство отримало найбільший рівень чистого прибутку у розмірі 5640 тис. грн..

Динаміка показників рентабельності негативна. Так, рентабельність активів зростає в 2018 році та різко знижується до негативного значення в 2019 році. У 2017 р. результат показника був 9,48%, однак вже у 2018 значення зростає до 18,20 %, а у 2019 становить -15,02%. Тобто у 2019 р. 15,02 грн. збитків припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи.

Проведено короткострокове планування грошових потоків ТОВ СГП «Лебедине» на 1 півріччя наступного року. Виходячи з результатів планування, підприємство може відчувати дефіцит грошових коштів з першого по третій місяць планового року, тому може звернутися до банку за короткостроковим

фінансуванням у цей період. Але через п'ять місяців підприємство матиме позитивний залишок грошових коштів та зможе повернути банківський кредит.

Планування діяльності на основі екстраполяції минулих років показало, що виручка від реалізації на наступний рік може зрости на 20% з подальшим зростанням ще на 4% в 2021 році. Майже аналогічна тенденція зі собівартістю, тільки її зростання може відбуватися більш швидше в 2021 році – 16%. Негативним в прогнозі є те, що зростання собівартості без дієвих заходів може призвести до зростання негативного значення валового прибутку, яке відбуватися дуже швидкими темпами росту – 2020 рік – 29%, та подальший ріст на 196%. Негативне значення валового прибутку призведе до поястих збитків підприємства.

Порівняльні розрахунки витрат на придбання комбайну на умовах лізингу і за рахунок кредиту. При порівнянні поточної вартості витрат за різними варіантами вибирається найменша вартість, відповідна більш ефективному способу придбання комбайну. У порівнянні з придбанням комбайну за рахунок кредиту вартість придбання становить 1739 тис. грн., на відміну від цього, поточна вартість придбання в лізинг становить 1673,8 тис. грн., що свідчить про ефективність лізингу.

Придбання комбайну John Deere 2264 дозволить підприємству скоротити витрати на оренду в планованому періоді, що викличе зменшення накладних витрат, за рахунок відносного зменшення їх умовно-постійної частини у зв'язку із зростанням обсягу виробництва зернових культур.

Таким чином за результатами планування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства можна зробити наступний висновок. Негативні результати в 2020 році можуть бути збережені й у наступному періоді. Тому підприємству необхідно впроваджувати інтенсивні технології виробництва та скорочувати витрати з метою отримання прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінанси [Текст]: навч. посібник / О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова. – К.: Знання, 2006. – 415 с.
2. Опарін, В.М. Фінанси (Загальна теорія) [Текст]: навч.посібник, 2-ге вид., доп. і перероб. / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2001.- 235 с.
3. Крейнина, М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле [Текст] / М.Н. Крейнина. – М. : ДИС; МВ – Центр, 1994 - С.14.
4. Лайко, П.А.Фінанси АПК [Текст]: навч. посібник / П.А.Лайко, Ю.Ш.Ляшенко . – К.:ДІА, 2000. – 225с.
5. Панасюк, Б.Я. Фінансове забезпечення розвитку сільського господарства України [Текст] / Б.Я. Панасюк.- К., 2000.- 42с.
6. Колотуха, С.М. Реформування кредитних відносин в аграрному секторі економіки [Текст] / С.М. Колотуха , К.М.Мельник // Економіка АПК. – 2011. – №12. – С. 74-80.
7. Майовець, Є.Й. Теорія аграрних відносин [Текст]: навч. посібник / Є.Й. Майовець. – К.: ЦНЛ, 2005. –276с.
8. Фінанси підприємств [Текст]: підручник / за ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2004. – 353 с.
9. Закон «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 року № 1381-IV
10. Дем'яненко М.Я. Держава в системі фінансування агропромислового виробництва в ринкових умовах // Зб.наук. праць Луганського над. аграр. ун-ту. № 14 (26). Т. 1. – Л: ЛНАУ, 2002.– С. 71-74.
11. Управление организацией [Текст]: энциклопедический словарь. - М.: ИНФРА , 2001.- 598 с.
12. Галушко В.П., Діброва А.Д. Методологічні та практичні аспекти оцінки рівня державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників в Україні // ЕкономікаАПК. – 2006. – №3. – С. 3-11.
13. Гудзь О.Є. Розвиток нетрадиційних методів кредитування в

аграрному секторі економіки // Економіка АПК. – 2003. – № 4. – С. 61-66.

14. Калоев Ю.В. Критерии оценки зффективности реализации потенциала кредитних отношений // Дисс. на соис. учен. степени канд. зкон. наук. – М.: Моск. гос. у-т економ., статис. и информат., 2003. – 161с.

15. Мельник О.Г. Інноваційний прибуток як джерело фінансування інновацій / О.Г. Мельник // Актуальні проблеми економіки. – 2009р. – №8. – С.108 -115.

16. Положення (стандартом) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»

17. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория зкономического анализа: Учеб. – 4-е изд., доп. и перераб. – М: Финансы и статистика, 2001. – 416 с.

18. Приказок О.В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / О.В. Приказок // Банківська справа. – 2009р. – №2. – С.82-88.

19. Мазурок П.П. Дослідження ролі та стану наукових поглядів на трактування категорії ”прибуток” підприємств / П.П. Мазурок // Держава та регіони. Серія. Економіка та підприємництво. - 2009р. - №4. – С. 117 - 120.

20. Аналіз господарської діяльності. / Під ред. Белобородової В.А. - К.: Либідь, 1999. - 420с.

21. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2004. – 365 с.

22. Саблук П.Т. Основні напрями подальшого розвитку агропромислового виробництва в Україні // 36. наук. пр. Лганського нац.аграр.ун-ту. Матер.Міжнар.наук.-практич. конф. № 14 (26). Т.1. – Л: ЛНАУ, 2012. – С. 7-14.

23. Єрешко Ю.О. Бюджетування – інструмент оптимізації грошових потоків підприємства [Текст] / Ю.О. Єрешко // Економічний вісник НТУУ «КПІ», Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evkpi/2010/5.Ekonomika%20pva/20_kpi_2

[010_7.pdf](#)

24. Герасименко, С. С. Статистика [Текст] : підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін.; За наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 467 с.

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЕБЕДИНЕ"	Дата (рік, місяць, число)	за СДРПОУ	КОДІ	2020	01	01
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА		за КОАТУУ		31164181		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ		1221881201		
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур		за КВЕД		240		
Середня кількість працівників	18				01.11		

Адреса, телефон вулиця Степова, буд. 8, с. ЛЕБЕДИНСЬКЕ, НИКОПОЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 49411 0566676426

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	15	11
первісна вартість	1001	16	16
накопичена амортизація	1002	1	5
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	18
Основні засоби	1010	6 546	4 993
первісна вартість	1011	13 736	13 736
знос	1012	7 190	8 743
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 561	5 022
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16 564	14 361
Виробничі запаси	1101	7 163	4 668
Незавершене виробництво	1102	6 243	5 482
Готова продукція	1103	3 158	4 211
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 649	1 022
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	52	82
з бюджетом	1135	34	20
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 637	7 404
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	316
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-

Продовження додатку А

у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	487	509
Усього за розділом II	1195	24 423	23 714
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	30 984	28 736

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паювий) капітал	1400	22	22
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	291	291
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21 175	16 860
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	21 488	17 173
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	2 857	2 857
Інші довгострокові зобов'язання	1515	256	77
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 113	2 934
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	4 642	3 778
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1610	-	-
розрахунками з бюджетом	1615	1 092	1 528
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	9	20
розрахунками з оплати праці	1630	30	68
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	605	5
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4	3 060
Усього за розділом III	1695	6 383	8 629
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	30 984	28 736

Керівник

Ходак Олександр Миколайович

Головний бухгалтер

Ходак Олена Святославівна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Б

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЕБЕДИНЕ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 2020 01 01 31164181
---	--	------------------------------------

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма №2 Код за ДКУД: **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 408	24 725
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(20 609)	(15 880)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовний:			
прибуток	2090	-	8 845
збиток	2095	(1 201)	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	367	80
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(3 052)	(2 725)
Витрати на збут	2150	(353)	(502)
Інші операційні витрати	2180	(76)	(58)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	5 640
збиток	2195	(4 315)	-
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Б

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	5 640
збиток	2295	(4 315)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	5 640
збиток	2355	(4 315)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(4 315)	5 640

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	17 596	13 551
Витрати на оплату праці	2505	1 377	1 062
Відрахування на соціальні заходи	2510	297	235
Амортизація	2515	1 557	1 956
Інші операційні витрати	2520	5 017	4 107
Разом	2550	25 844	20 911

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Ходак Олександр Миколайович

Головний бухгалтер

Ходак Олена Святославівна

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Навчально-наукового Інституту економіки Фінансово-економічного факультету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на тему «Фінансова діяльність підприємств сільського господарства і напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»)» Новіцької Вероніки Петрівни.

Кваліфікаційна робота виконана на актуальну тему, тому що у сучасних умовах кожне підприємство повинно правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, фінансовий стан як свого підприємства так і підприємств-партнерів, що дозволить приймати правильні управлінські рішення. У зв'язку з цим, питання аналізу фінансової діяльності з метою виявлення можливостей ефективного формування та використання прибутку, фінансових ресурсів здобуває винятково важливе значення для підприємства.

В дипломній роботі розглянуті теоретичні підходи до фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства; проаналізовані його фінансові результати. В практичній частині роботи застосовані різні підходи до планування основних показників фінансової діяльності.

Зміст та структура роботи відповідає отриманому завданню та вимогам до дипломних робіт бакалавра. Робота виконана самостійно, з використанням літературних джерел, законодавчої і нормативної бази.

Рекомендовано присвоєння Новіцькій Вероніці Петрівні ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» зоцінкою «відмінно».

Директор
ТОВ СГП «Лебедине»

О.М. Ходак

Ректору НТУ «ДП»
акад. НАН України
проф. Півняку Г.Г.

ЛИСТ – ЗАМОВЛЕННЯ

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-16-1 фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Новіцькій Вероніці Петрівні виконати кваліфікаційну роботу на тему «Фінансова діяльність підприємств сільського господарства і напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ СГП «Лебедине»)» з використанням обліково-економічної інформації підприємства.

Тема роботи є актуальною для підприємства, тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності діяльності підприємства.

Фінансово-економічна інформація, передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Директор
ТОВ СГП «Лебедине»

О.М. Ходак

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-16-1 **НОВИЦЬКОЇ ВЕРОНІКИ ПЕТРІВНИ «ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ СГП «ЛЕБЕДИНЕ»)**», представленій для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. **Мета дипломної роботи** — полягає у плануванні діяльності підприємства на підставі результатів виконаного фінансового аналізу.

2. **Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що у сучасних умовах кожне підприємство повинно правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, що формують передумови для стабільної роботи підприємства.

3. **Тема кваліфікаційної роботи бакалавру** безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» - планування діяльності підприємства.

4. **Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.

5. **Автором використані** теоретико-методичні підходи щодо фінансового аналізу підприємства та планування його фінансової діяльності.

6. **Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень.** Студентка Новицька В.П. регулярно відвідувала консультації, та виконувала роботу самостійно. **Кваліфікаційна робота** містить обґрунтування планових показників діяльності підприємства.

7. **Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Ступінь самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи ст. Новицької В.П. достатня.

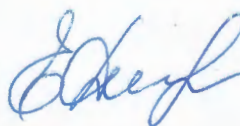
8. **Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.

9. **Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано в основному у відповідності зі стандартами ЄСКД.

10. **Робота Новицької В.П. виконана на замовлення підприємства та отримала позитивну оцінку його керівництва.**

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Новицької В.П. рекомендується до захисту з оцінкою 80 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
к.е.н., доцент

О.Ю. Доценко